T086 TKL 4 (20) Luận Kim Cang Tiên Q5

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 337

LUAÄN KIM CÖÔNG TIEÂN
QUYEÅN 5

“Ví nhö coù ngöôøi thaân töôùng to lôùn nhö nuùi chuùa Tu-di”: Ñaây laø neâu daãn thaân lôùn ñeå duï cho Baùo thaân Phaät, gioáng nhö nuùi chuùa kia, laø nghóa thí duï töông töï nhö göông vôùi boùng. Laïi, nuùi aáy vöôït hôn caùc nuùi khaùc, neân goïi laø nuùi chuùa. “Coù ngöôøi”: Töùc noùi veà Baùo thaân Phaät laø ngöôøi. Cuõng coù theå noùi “coù ngöôøi” laø ngöôøi cuûa theá gian. Nhö nuùi chuùa: laø neâu duï ñeå so saùnh. Laøm roõ ngöôøi theá gian thaân töôùng lôùn nhö nuùi Tu-di, Baùo thaân Phaät cuõng vaäy. Möôøi Ñòa haønh trì vieân maõn, sau khi ñaït taâm kim cöông, hieån baøy taùnh voán coù, goïi laø Phaät phaùp thaân. Muoân ñöùc trí, tueä (trí phöôùc) troïn ñuû, goïi laø Baùo thaân Phaät. Laø vua trong caùc Thaùnh neân goïi laø thaân to lôùn. Theå laø voâ vi thöôøng truï, maø chaúng ñoàng vôùi thaân höõu vi. Cho neân chæ möôïn ñeå laøm thí duï. “ Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Thaân aáy laø lôùn chaêng?”: Neâu roõ Nhö Lai ñaõ daãn nuùi chuùa ñeå duï cho Baùo thaân cuûa Phaät, xong roài hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Thaân Phaät aáy laø lôùn chaêng? Toân giaû Tu Boà-ñeà hieåu neân lieàn ñaùp: “Baïch ñöùc Theá Toân! Raát lôùn”. “Laøm saùng toû Baùo thaân Phaät muoân ñöùc vieân maõn, laø vua trong caùc baäc Thaùnh, phaàn ñoàng vôùi nuùi chuùa neân noùi laø “Raát lôùn”. Ngöôøi nghi, nghe Baùo thaân Phaät goïi laø thaân to lôùn nhö nuùi chuùa, lieàn cho raèng Baùo thaân Phaät nhaân nôi nuùi chuùa laø thaân cuûa hình töôùng höõu vi. Neáu ñaõ laø thaân hình töôùng, thì töùc laø thaân voâ thöôøng, sinh dieät. Do coù nghóa aáy neân ñaùp: “Phaät noùi chaúng phaûi laø thaân, ñoù goïi laø thaân lôùn”. YÙ cuûa lôøi ñaùp neâu roõ thaân lôùn cuûa Baùo thaân Phaät khoâng gioáng vôùi thaân hình töôùng höõu vi cuûa theá gian. Theå cuûa thaân aáy laø trong laëng khoâng coù töôùng phaân bieät hö voïng cuûa taâm yù, yù thöùc höõu vi höõu laäu. Do nuùi chuùa vaø Baùo thaân Phaät coù phaàn gioáng nhau, neân daãn ra ñeå ví duï. Noùi kyø thaät: Töùc roõ raøng nhö Trôøi ñaát caùch tuyeät, neân noùi: Chaúng phaûi laø thaân. Nhöng coù thaân lôùn toái cao, vôùi voâ löôïng coâng ñöùc trí tueä trong laëng thöôøng truï, ñoù goïi laø thaân lôùn. Cuõng coù theå noùi: Thaân aáy,

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 338

chaúng phaûi laø thaân, neân goïi laø thaân lôùn: Ñaây laø giaûi thích thaân lôùn cuûa Baùo thaân Phaät kia laø chaúng phaûi thaân lôùn, ño chaúng phaûi laø thaân hình töôùng höõu vi, höõu laäu. “Ñoù goïi laø thaân lôùn”: Töùc hieån baøy veà taùnh voán coù, hieän ra dieäu duïng, goïi laø Baùo thaân Phaät, vôùi töôùng vi dieäu, trong laëng, coù voâ löôïng dieäu duïng lôùn. Ñaáy goïi laø thaân lôùn chaân thaät cuûa Baùo thaân Phaät. Luaän raèng: “Nghóa aáy nhö vaäy neân bieát”. Ñaây chæ veà nghóa cuûa Baùo thaân Phaät theo tònh ñoä. Nhö kinh neâu: Phaät cuøng Toân giaû Tu Boà-ñeà hoûi ñaùp, neân bieát. Luaän chuû chöa töøng coù giaûi thích, vì sao noùi laø “Neân bieát”. Laøm roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà coù ñieàu nghi nôi taâm nhöng chöa noùi ra lôøi. LieànLuaän chuû duøng keä ñaùp: “Trí taäp chæ thöùc thoâng”. Moät caâu keä naày giaûi thích phaàn kinh: “Neáu Boà taùt noùi: Mình laøm trang nghieâm quoác ñoä Phaät...cho ñeán: Maø sinh taâm aáy”. Trí: laø trí chaân thaät. Tònh ñoä duøng trí tueä laøm theå. Nhöng sôû dó tònh ñoä aáy duøng trí tueä laøm theå: Neâu roõ veà hai thöù y baùo chaùnh baùo nôi quaû ñaàu cuûa Nhö Lai. Noùi theå töùc bao goàm heát caû phaùp taùnh. Luaän ôû nôi duïng hieän baøy khaép, töùc thaân, coõi hai thöù khaùc bieät, neân y baùo chaùnh baùo tuy khoâng gioáng nhau, nhöng ñeàu duøng trí tueä laøm theå. Taäp: laø trí sau döïa theo hoïc nôi trí tröôùc, goïi ñoù laø taäp. Taäp taâm tröôùc laøm nhaân, nhaân coù theå chieâu caûm neân söï hieåu bieát veà sau, khoâng khaùc vôùi tröôùc, nhöng chuyeån thaønh tinh xaûo, hôn haún, goïi laø taäp nhaân. Coù theå hieån baøy chaân taùnh. Khoâng bò ngaên ngaïi goïi laø thoâng. Thoâng: laø thöùc thöù taùm nôi Phaät taùnh khoâng bò chöôùng ngaïi, goïi laø thoâng. Neân keä noùi: “Trí taäp chæ thöùc thoâng”. Thöùc thöù taùm A Leâ Da thoâng” laø neâu roõ Boà-taùt möôøi Ñòa, voâ laäu, laõnh hoäi ñuùng veà trí tueä cuûa quaû vò Phaät, môùi coù theå thoâng ñaït, thaáy tònh ñoä aáy, chöùng ñaéc dieäu duïng nôi tònh ñoä aáy. Neân caâu keä sau khuyeán khích: “Nhö vaäy choïn tònh ñoä “. Treân laø hoûi veà nghóa cuûa tònh ñoä nhö theá naøo. ÔÛ ñaây thì laøm roõ nhaân haønh theå töôùng cuûa tònh ñoä. Nghóa chính laø nhö vaäy. Nhö vaäy haønh. Nhö vaäy choïn laáy. Khoâng phaûi laø ñieân ñaûo. khoâng phaûi laø chaáp giöõ hö voïng. Neân noùi laø : “Nhö vaäy choïn tònh ñoä”. “Chaúng hình-Ñeä nhaát theå”. “Chaúng hình”: Töùc tònh ñoä chaân thaät aáy chaúng phaûi laø hình töôùng höõu vi. “Ñeä nhaát theå: Tònh ñoä aáy, neáu chaúng phaûi laø hình töôùng höõu vi, thì hoaøn toaøn phaûi laø khoâng hình töôùng, ñoàng nôi hö khoâng chaêng? Nay laøm roõ coõi aáy, tuy chaúng phaûi laø hình töôùng theo hình töôùng höõu vi, nhöng cuõng chaúng phaûi laø khoâng coù hình töôùng voâ vi xuaát theá gian, vì ñaáy laø

tònh ñoä trang nghieâm nôi ñeä nhaát theå cuûa chaân ñeá. “Chaúng nghieâm, yù trang nghieâm”. Chöõ “chaúng nghieâm” ñaàu laø caâu treân noùi: Chaúng phaûi laø hình töôùng trang nghieâm cuûa theá gian. Chöõa “Trang nghieâm” sau: laø trang nghieâm cuûa Ñeä nhaát nghóa ñeá. Caâu naày neân noùi: “Chaúng phaûi trang nghieâm, laø trang nghieâm”. Song do giôùi haïn cuûa caâu keä neân chæ noùi: “Chaúng phaûi laø trang nghieâm”. “YÙ”: Töùc laø nghóa choïn laáy tònh ñoä. yù chính laø nhö vaäy. “Nghóa naày nhö theá naøo”? laø hoûi moät keä naày giaûi thích veà

nghóa cuûa tònh ñoä nhö theá naøo. Lieàn giaûi thích: “Chö Phaät khoâng coù söï vieäc trang nghieâm “... cho ñeán “Noùi chaúng thaät”. Giaûi thích hai caâu treân trong keä, cuõng giaûi thích phaàn ñaàu cuûa ñoaïn kinh: “Neáu Boà taùt noùi... ñeán: Noùi khoâng thaät”. “Chö Phaät khoâng coù söï vieäc trang nghieâm quoác ñoä”: Bieän minh Nhö Lai khoâng coù söï vieäc trang nghieâm quoác ñoä theo hình töôùng theá gian. “Trí tueä chaân thaät cuûa chö Phaät Nhö Lai reøn taäp thöùc thoâng ñaït”: Töùc neâu roõ, Nhö Lai ñaït ñöôïc coõi Phaät trang nghieâm chính laø trí tueä xuaát theá gian, laø dieäu duïng trang nghieâm cuûa ñeä nhaát nghóa. Hai caâu naày chính laø neâu ra theå cuûa tònh ñoä. “Vì theá, coõi aáy khoâng theå giöõ laáy”: laø toùm keát phaàn ñaàu cuûa ñoaïn kinh tröôùc ñeå giaûi thích yù cuûa nghi vaán. “Vì theá”: Tònh ñoä cuûa chö Phaät aáy chaúng phaûi hình töôùng höõu vi, maø laø töôùng cuûa trí tueä chaân thaät nôi ñeä nhaát nghóa, neân khoâng theå giöõ laáy. Vaäy sao coù theå nghi: Boà-taùt laøm trang nghieâm coõi Phaät, laø coù theå giöõ laáy, coù theå neâu baøy. Khoâng neân ñem phaùp voâ vi maø ñaët teân. “Neáu ngöôøi chaáp giöõ laáy hình töôùng cuûa quoác ñoä kia”: Ñaõ laøm roõ theå cuûa tònh ñoä naày laø Ñeä nhaát nghóa ñeá, chaúng phaûi laø hình töôùng höõu vi, cho neân neáu ngöôøi chaáp giöõ tònh ñoä aáy cho laø ñoàng vôùi hình töôùng höõu vi, thì ñoù laø noùi khoâng thaät. “Nhö kinh v.v..”: laø neâu phaàn kinh noái tieáp thuoäc choå giaûi thích nghi sau, xaùc nhaän ôû treân neâu: chaáp giöõ nôi hình töôùng höõu vi laø tònh ñoä chaân thaät, laø noùi khoâng thaät, vì theá ñaãn laïi ñoaïn kinh naày. Nhöng ôû ñaây kinh neâu roõ trang nghieâm theo hình töôùng höõu vi. AÁy laø chaúng phaûi tònh ñoä chaân thaät. Vì theá, chaúng neân cho choã taïo taùc laø tònh ñoä ñích thöïc. “Vì sao noùi nhö theá”: Töùc laø saép duøng nöûa keä sau ñeå giaûi thích ñoaïn kinh tröôùc. Cho neân tröôùc tieân khôûi ñaàu baèng caâu hoûi. Hoûi: Ñoaïn kinh naày ñaõ noùi roõ laø laøm trang nghieâm coõi Phaät. Laïi noùi: Töùc chaúng

phaûi laø trang nghieâm, vì sao noùi traùi nhau nhö vaäy? Töùc Luaän chuû lieàn duøng keä ñaùp: “Chaúng hình-Ñeä nhaát theå. Cho neân nghieâm-YÙ trang nghieâm” “Trang nghieâm coù hai thöù” : laø giaûi thích, neâu ra hai thöù trang nghieâm trong keä. “Laïi, chaúng phaûi laø trang nghieâm...”: Treân ñaõ duøng kinh keä cuøng lieân heä ñeå neâu ra teân cuûa hai thöù trang nghieâm xong, môùi laàn löôït giaûi thích. “Laïi chaúng phaûi trang nghieâm...” ñeán: “Neân chaúng phaûi laø trang nghieâm”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Nhö Lai noùi laøm trang nghieâm coõi Phaät, töùc chaúng phaûi laø trang nghieâm”. Cuõng laø giaûi thích trong keä: ““Chaúng hình, chaúng trang nghieâm”. Töùc laø, trong hai thöù vöøa neâu, moät laø hình töôùng. “Nhö vaäy, “khoâng trang nghieâm...” ñeán: “Thaønh töïu trang nghieâm”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Ñoù goïi laø trang nghieâm”, giaûi thích veà yù trong keä: “Ñeä nhaát theå trang nghieâm”. Töùc trong hai thöù trang nghieâm thì hai laø töôùng cuûa ñeä nhaát nghóa. “Neáu ngöôøi phaân bieät veà quoác ñoä cuûa Phaät...” ñeán: “Maø sinh taâm aáy”: Töø ñaây trôû xuoáng laø nhaèm giaûi thích: “Neân sinh taâm thanh tònh nhö theá, cuøng khoâng truï nôi ba söï vieäc theo kinh, neâu leân ngöôøi truï chaáp nôi ba söï vieäc thì khoâng ñaït ñöôïc tònh ñoä chaân thaät. Neáu coù

ngöôøi khôûi taâm phaân bieät, cho quoác ñoä cuûa Phaät laø hình töôùng höõu vi, maø tu taäp truï nôi ba söï, haønh chaáp tröôùc, töï cho mình ñaõ thuû ñaéc tònh ñoä ñích thaät nhö vaäy: thì ngöôøi aáy chaúng phaûi laø tu nhaân cuûa tònh ñoä chaân thöïc. “Nhaèm ngaên chaân yù aáy”, laø töø ñaây tieáp xuoáng, chính thöùc neâu ra, muoán tu taäp nhaân tònh ñoä, taát khoâng neân truï chaáp nôi ba söï. Laø duøng kinh ñeå toùm keát, coù theå nhaän bieát. Tröôùc noùi: Baùo thaân Phaät thoï laïc: Töùc laø saép taïo ra keä thöù hai ñeå giaûi thích duï veà nuùi chuùa nôi kinh, nhaéc laïi hai nghi ôû treân, neâu daãn Baùo thaân Phaät vaø nuùi chuùa coù phaàn töông tôï, ñeå sinh khôûi cho keä tieáp. “Nghóa naày nhö theá naøo”?: ÔÛ ñaây neâu phaùp, duï coù phaàn naøo gioáng nhau ñeå ñaùp laïi “Nghóa ra sao” cuûa nghi vaán. Töùc Luaän chuû duøng keä ñaùp: “Nhö nuùi chuùa khoâng giöõ”. Moät keä naày giaûi thích phaàn trong kinh: “Ví nhö coù ngöôøi... ñeán: Ñoù goïi laø thaân lôùn”, ñeå ñaùp laïi hai nghi vaán sau. Nhö nuùi chuùa: laø nhö nuùi chuùa Tu-di, hôn heát trong möôøi nuùi neân goïi laø chuùa.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 341

Khoâng giöõ laáy: Töùc nuùi chuùa Tu-di laø vaät voâ kyù, khoâng coù taâm töï cho raèng: Ta laø nuùi chuùa, hôn haún chín nuùi coøn laïi. Do ñoù keä vieát: “Nhö nuùi chuùa khoâng giöõ”. “Thoï baùo cuõng laïi theá” : Moät caâu naày laø hôïp duï veà nuùi chuùa. Leõ ra neân noùi “Baùo thaân Phaät thoï laïc cuõng laïi nhö theá”, song do caâu keä coù giôùi haïn veà soá chöõ neân noùi löôïc. Nhaèm neâu roõ Baùo thaân Phaät thoï laïc ñaït ñöôïc voâ löôïng coâng ñöùc nhö möôøi Löïc, boán Voâ sôû uùy v. v. ÔÛ trong phaùp luoân töï taïi, hôn haún so vôùi caùc Thaùnh, neân goïi laø vua (chuùa). Do taâm khoâng phaân bieät chaáp giöõ nôi töôùng, cuõng khoâng nghó: Ta laø Phaùp vöông. Vì theá, keä noùi: “Thoï laïc cuõng nhövaäy”. ÔÛ ñaây Luaän chuû neâu ra moät vaán naïn: Nuùi chuùa khoâng taâm neân ño ñoù khoâng chaáp giöõ cho Ta laø nuùi chuùa. Coøn Baùo thaân Phaät thì coù taâm vì sao khoâng cho ta laø Phaùp vöông? Neân nöûa keä sau ñaùp: “Xa lìa nôi caùc laäu, cuøng caùc phaùp höõu vi”. “Xa lìa nôi caùc laäu”: Töùc laøm roõ Baùo thaân Phaät, ñoái vôùi hai chöôùng ñaõ vónh vieãn döùt tuyeät nôi phaân bieät, ñaõ lìa haún nhaân chaáp giöõ töôùng höõu laäu. “Cuøng caùc phaùp höõu vi ”: Neâu roõ chaúng phaûi chæ lìa boû nhaân cuûa vieäc chaáp giöõ töôùng, maø cuõng lìa quaû höõu vi cuûa vieäc chaáp giöõ töôùng. Do phaân bieät chaáp giöõ töôùng ñaõ vónh vieãn döùt haún neân khoâng chaáp giöõ cho mình laø Phaùp vöông, chöù chaúng phaûi cho laø ñoàng vôùi nuùi chuùa Tu-di, voâ taâm, neân khoâng chaáp giöõ. Ñaây laø laøm roõ Baùo thaân Phaät, vì theå ñaõ lìa khoûi lónh vöïc nhaân quaû sinh töû cuûa höõu vi, neân giöõ laáy trong laëng thöôøng truï, khoâng do ba töôùng taïo thaønh. Cho neân goïi laø voâ vi, cuõng goïi laø voâ laäu. “Nghóa naày nhö theá naøo?” Moät ñoaïn vaên xuoâi nôi Luaän, töø ñaàu cho ñeán: “Do khoâng phaân bieät”: laø giaûi thích nöûa tröôùc cuûa keä veà nuùi chuùa vaø Baùo thaân Phaät - phaùp, duï, coù nghóa töông tôï, xong. Töø: “Nhö kinh” trôû xuoáng: laø neâu leân ñeå giaûi thích nghi vaán nôi phaàn kinh ñaõ daãn, toùm keát xaùc nhaän Baùo thaân Phaät vaø nuùi chuùa.vôùi nghóa khoâng phaân bieät. Tieáp theo laø neâu nghi vaán, trôû laïi hoûi veà phaàn kinh naày, sau ñaáy moãi moãi giaûi

thích rieâng. “Vì sao noùi nhö theá”? laø hoûi trong ñoaïn kinh naày, noùi: “Phaät noùi chaúng phaûi laø thaân, goïi laø thaân lôùn”. Vì sao kinh neâu hai lôøi noùi baát ñònh? Töùc duøng nöûa keä sau ñeå ñaùp: “Xa lìa nôi caùc laäu, cuøng caùc phaùp höõu vi”. “Baùo thaân Phaät thoï laïc, theå lìa nôi caùc laäu”: Phaàn vaên naày giaûi thích keä, laøm roõ Baùo thaân Phaät lìa hai chöôùng nôi caùc laäu, khoâng coù

taâm phaân bieät chaáp giöõ töôùng. Cho neân khoâng giöõ laáy cho mình laø Phaùp vöông. Neáu nhö theá, töùc goïi laø khoâng coù vaät: Neáu theå cuûa Baùo thaân Phaät nhö theá laø lìa hai chöôùng nôi caùc laäu, khoâng coù muoân töôùng höõu vi vaø vaät cuûa töôùng ngaõ hö voïng. Neân caâu sau noùi: “Do xa lìa phaùp höõu vi”. Ñaây laø giaûi thích phaàn kinh: “Phaät noùi chaúng phaûi laø thaân”. “Neáu nhö theá töùc goïi laø coù vaät”: Neáu theå cuûa Baùo thaân Phaät nhö theá laø goàm ñuû hai thöù trang nghieâm, töùc coù muoân ñöùc voâ vi vaø vaät cuûa chaân ngaõ, neân cuõng coù theå noùi: “Neáu nhö theá thì khoâng coù töôùng ngaõ hö voïng”: Töùc laø vaät cuûa baùo thaân chaân thaät. Cho neân caâu sau vieát: “Do chæ coù thaân thanh tònh”. Ñaây laø giaûi thích phaàn kinh: “Ñoù goïi laø thaân lôùn”. “Do yù nghóa naày, neân thaät coù theå cuûa ngaõ”: laø do khoâng coù vaät cuûa vaät nghóa laø chæ coù thaân thanh tònh, neân thaät coù Baùo thaân Phaät vôùi dieäu thaân thöôøng truï, goàm ñuû taùm töï taïi nôi theå cuûa chaân ngaõ. “Vì khoâng döïa nôi duyeân khaùc ñeå truï”: laø neâu roõ theå cuûa chaân ngaõ nôi Baùo thaân Phaät chaúng töø nôi nhaân duyeân maø coù. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Nhö soá löôïng caùt hieän coù nôi soâng Haèng”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù naêm trong phaàn ñoái chieáu, neâu roõ veà thí duï thöù hai trong söï so saùnh veà Boá thí caùc vaät beân ngoaøi. Thí duï thöù hai naày sôû dó ñöôïc daãn ra: Töùc tröôùc tuy ñaõ giaûi thích: Thoï trì moät baøi keä cuûa kinh naày, thì coâng ñöùc hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc Boá thí baûy baùu ñaày khaép nôi ba ngaøn theá giôùi. Choã ñoái chieáu ñaõ xong, nhöng nhaân ñaáy laïi sinh nghi vaán: Nhö Lai, tröôùc ñaây tuy ñaõ giaûi thích roäng vieäc thoï trì kinh, phöôùc ñöùc nhieàu hôn vieäc Boá thí baûy baùu, xaùc nhaän ñieàu ñaõ noùi treân laø khoâng theå giöõ laáy, dieãn noùi, nhöng veà nghóa nhieàu coù sai bieät. Hoaëc cuõng coù vöôït hôn voâ löôïng neân goïi laø nhieàu. Laïi, hôn choã ít trong phaàn baäc nhaát cuõng goïi laø nhieàu. Chöa roõ ñaây laø vöôït quaù, hôn phaàn ít cuûa hai ngaøn, ba ngaøn theá giôùi, neân laø nhieàu. Hay laø vöôït quaù voâ löôïng haèng haø sa theá giôùi, khoâng theå cuøng taän, neân laø nhieàu? Neáu hôn phaàn ít neân laø nhieàu, töùc chæ coù theå hôn ba ngaøn theá giôùi naày, thì phöôùc thí baûy baùu coù haïn löôïng, chaúng phaûi laø phöôùc ñöùc voâ cuøng voâ taän saâu xa, thuø thaéng. Ñeå döùt tröø nghi vaán naày, neân Phaät ñaùp, yù neâu roõ phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh khoâng chæ hôn phöôùc thí baûy baùu khaép ba ngaøn theá giôùi, maø giaû söû duøng baûy baùu ñaày khaép trong voâ löôïng haèng haø sa theá giôùi, ñem Boá thí, cuõng khoâng baèng coâng ñöùc thoï trì ñoïc tuïng moät keä boán caâu nôi kinh naày, huoáng nöõa laø khoâng hôn phöôùc ñöùc ñaõ cho laø ít cuûa vieäc Boá thí nôi ba ngaøn theá giôùi. Do ñoù ñaõ neâu daãn thí duï veà Haèng sa naày ñeå giaûi thích nghi vaán kia.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 343

Giaûi thích nghi vaán nhö theá naøo? Nay noùi nhieàu aáy laø neâu roõ, vì voâ löôïng neân laø nhieàu, chaúng phaûi laø hôn phaàn ít neân nhieàu. Laïi nöõa, thoï trì moät keä, vaên aáy tuy ít, duïng coâng khoâng nhieàu, nhöng laïi laøm nhaân thuø thaéng cho quaû vò Phaät voâ thöôïng. Boá thí baèng baûy baùu v.v tuy laø vaät roäng coâng nhieàu, nhöng ñaây laø nghieäp chaáp giöõ nôi töôùng, chæ caûm nhaän laáy quaû baùo höõu vi cuûa theá gian. Cho neân khoâng baèng. Tuy nhieân, ôû ñaây, nhö tröôùc neâu: Boá thí baûy baùu khaép ba ngaøn, thì chæ noùi laø "Duøng ñeå Boá thí", khoâng neâu ra laø Boá thí cho nhöõng ngöôøi naøo. Nay, ñaây laø Boá thí baûy baùu nôi voâ löôïng haèng haø sa, neâu roõ laø Boá thí chö Phaät, Nhö Lai. Vaät ñaõ laø nhieàu thì phöôùc ñöùc ñaït ñöôïc cuõng hôn, nhöng cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä, huoáng chi laø vaät Boá thí baûy baùu nôi ba ngaøn theá giôùi töùc ít. Hôn nöõa, chöa bieän minh roõ, tröôùc laø do "thuû ñaéc" nôi phöôùc ñöùc thì ñaâu ñöôïc xem laø nhieàu. Do ñoù, chuyeån ñoåi ñeå laøm roõ choã ñoái chieáu hôn haún. "Haèng haø sa" (caùt nôi soâng Haèng): Xuaát phaùt töø ao Thanh Löông, chaûy vaøo bieån Ñoâng, daøi taùm vaïn boán ngaøn do tuaàn, roäng boán möôi daëm (lyù), hoaëc coù choã roäng möôøi daëm. Do chaûy qua trong vuøng nuùi caùt, neân coù caùt troâi theo maøu traéng, nöôùc cuõng ñoàng maøu traéng, töïa nhö söõa, chaûy ra soâng lieàn trong. Soâng naày raát saâu. Neáu côõi voi, ngöïa, xe ñi vaøo ñeàu bò chìm. Caùt nôi soâng naày, taát caû haøng phaøm phu, Nhò thöøa ñeàu khoâng theå tính ñeám, nhaän bieát veà soá löôïng. Chæ coù chö Phaät môùi nhaän bieát roõ. Boà-taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân cuõng coù theå tính bieát veà soá löôïng nhieàu ít. Boà-taùt Taùnh ñòa, tuy khoâng theå tính bieát, nhöng do moät ñaïi A taêng kyø kieáp trôû ñi khoâng noùi doái, neân vaøo luùc ñoù khoâng caàn suy nghó cuõng coù theå noùi ñuùng ngay veà soá löôïng kia. Caùt trong soâng aáy ñaõ nhö vaäy neân ñöôïc neâu daãn ñeå ví duï. Hôn nöõa, vì ngöôøi nöôùc Thieân Truùc ñeàu thaáy soâng naày, neân nôi caùc kinh phaàn nhieàu daãn ñoù laøm thí duï. Caùt trong soâng aáy, moät haït caùt laø moät con soâng, theo ñaáy, baûy baùu ñaày khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi nhieàu nhö caùt trong töøng aáy soâng Haèng, duøng ñeå Boá thí chö Phaät, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät baøi keä. Luaän noùi: "Tröôùc ñaõ neâu thí duï veà phöôùc ñöùc nhieàu hôn heát. Vì sao ôû ñaây laïi noùi nöõa"? Töùc giaûi thích: tröôùc neâu Boá thí baûy baùu nôi ba ngaøn theá giôùi, ñoái chieáu khoâng baèng thoï trì moät baøi keä boán caâu nôi kinh. ÔÛ ñaây, do ñaâu laïi neâu thí duï veà caùt soâng Haèng? Vì coù vaán naïn nhö theá neân keä ñaùp: "Noùi nhieàu nghóa sai bieät". "Noùi nhieàu nghóa sai bieät": laø Luaän chuû laøm keä ñeå giaûi thích nghi

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 344

vaán tröôùc, nhaèm laøm roõ choã goïi laø "nhieàu". Tuy cho "nhieàu, nhöng do höõu haïn, voâ haïn khaùc nhau", neân laïi duøng ví duï aáy hieåu roõ vieäc Boá thí voâ haïn aáy khaùc vôùi phöôùc ñöùc nôi ba ngaøn theá giôùi. Cho neân noùi: Noùi nhieàu nghóa sai bieät. "So saùnh cuõng thaønh hôn": laø tröôùc tuy duøng thí duï veà ba

ngaøn theá giôùi ñeå ñoái chieáu, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä, nhöng vaãn chöa hieån baøy nghóa ñaõ thaønh cuûa vieäc so saùnh hôn kia. Nay laïi duøng thí duï veà caùt soâng Haèng ñeå so saùnh vôùi phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, neâu roõ: tuy phöôùc boá thí voâ löôïng haèng haø sa baûy baùu laø nhieàu nhöng laø phöôùc ñöùc chaáp giöõ töôùng, ñaït ñöôïc quaû baùo theá gian, cho neân cuoái cuøng aét phaûi coù heát. Coøn phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh môùi ñaït ñöôïc phöôùc baùo voâ taän cuûa quaû vò Phaät voâ thöôïng, chính laø hieån baøy choã hôn nôi phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Do vaäy, coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät baøi keä boán caâu hôn haún phöôùc ñöùc cuûa hai thöù Boá thí tröôùc. Nghe noùi nhö vaäy, laïi sinh nghi vaán: Nghóa lyù cuûa kinh naày roõ raøng laø ñaõ saâu xa, quan troïng nhö vaäy, chöa roõ laø chæ thoï trì moät keä cuûa kinh naày, coâng ñöùc aáy hôn phöôùc thí cuûa hai thöù tröôùc, hay laïi coøn coù söï hôn khaùc? Töùc nghóa cuûa söï so saùnh laø ñuû hay chöa ñuû? Cho neân ñaùp: YÙ neâu roõ, chaúng phaûi chæ thoï trì kinh, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc voâ löôïng, maø neáu coù ngöôøi coù theå chæ toân troïng nôi choán thuyeát giaûng kinh naày, vaø cung kính cuùng döôøng ngöôøi coù theå neâu giaûng kinh aáy, cuõng ñaït ñöôïc voâ löôïng voâ bieân coâng ñöùc, hôn haún phöôùc thí cuûa hai thöù ba ngaøn vaø Haèng sa theá giôùi neâu tröôùc. Vì theá neân khuyeân cuùng döôøng: Do hai ñieåm cuûa vieäc giaûng kinh naày (nôi giaûng kinh vaø ngöôøi giaûng kinh) hôn hai khaû naêng boá thí cuûa caùi kia, vaø do quyù troïng ngöôøi thoï trì kinh, nôi choán thuyeát giaûng kinh, neân tieáp theo keä neâu roõ : “Phöôùc sau nhieàu hôn tröôùc. Neân laïi noùi duï hôn”. Moät phaàn vaên kinh naày coù saùu ñoaïn nhoû: 1. Toân troïng nôi choán thuyeát phaùp. 2. Cung kính ngöôøi coù khaû naêng thuyeát giaûng. 3. Hoûi veà teân kinh vaø phöông thöùc thoï trì. 4. Neâu roõ chö Phaät ôû ba ñôøi ñoàng thuyeát kinh naày, chaúng phaûi chæ moät Phaät rieâng cuûa chuùng ta thuyeát. 5. Laøm roõ hai thöù thí duï veà vi traàn theá giôùi ñeå giaûi thích nghi vaán trong thí duï veà Haèng sa ôû tröôùc. 6. Bieän minh ba möôi hai töôùng, laø phöôùc cuûa lieãu nhaân, phöông tieän, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, laø chaùnh nhaân. 1. Toân troïng nôi choán thuyeát phaùp: Töø caâu: “Laïi nöõa, naøy Toân giaû

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 345

Tu Boà-ñeà... ñeán: Nhö thaùp mieáu cuûa Phaät”: “Tuøy nôi choán hieän coù thuyeát giaûng kinh naày”: laø tuøy ôû nôi choán naøo. Hoaëc ôû trong giaûng ñöôøng, trong xoùm laøng, trong vuøng ñaàm hoà, ñoàng roäng troáng vaéng. Tuøy nôi choán coù thuyeát giaûng kinh Kim Cöông Baùt-nhaõ. Sôû dó ôû ñaây khuyeân haøng Trôøi, ngöôøi, A tu la cuùng döôøng nôi choán thuyeát phaùp: laø nhaèm neâu roõ, haøng Trôøi, ngöôøi, A tu la, sôû dó ñaït ñöôïc quaû baùo vôùi naêm thöù duïc laïc thuø thaéng, ñeàu phaûi y theo nôi kinh Baùt Nhaõ, tu haønh veà naêm Giôùi, möôøi Thieän, aét seõ ñöôïc quaû baùo aáy. Do vaäy, neân khuyeân cuùng döôøng nôi choán thuyeát phaùp. “Nhö thaùp mieáu cuûa Phaät”: Töùc laø khuyeân cuùng döôøng nôi choán coù hieän höõu kinh naày, töôûng nhö cuùng döôøng thaùp mieáu nôi löu giöõ xaù lôïi hình töôùng ñeå laïi cuûa Phaät öùng hoùa. Leõ ra khuyeân raèng: “Cuùng döôøng nôi choán thuyeát giaûng kinh naày, cuõng nhö cuùng döôøng kinh”. Cho neân

Kinh Nieát-baøn noùi: “Neân bieát nôi choán aáy töùc laø kim cang”, nghóa laø kinh ôû vuøng ñaát naøo thì vuøng ñaát aáy ñöôïc toân vinh, quyù troïng. Vaø ñaây khoâng neân noùi : “Nhö thaùp mieáu cuûa Phaät “. Vì sao theá ? Bôûi kinh naày, moïi nghóa lyù neâu ra (sôû thuyeát) laø chæ phaùp thaân ; xaù lôïi trong thaùp chæ laø di tích cuûa Phaät öùng hoùa. Cho neân söï so saùnh khoâng ñoàng boä, caân baèng. Vì theá, trong kinh Ñaïi Phaåm, ñöùc Phaät noùi vôùi Ñeá Thích: Xaù lôïi ñaày khaép trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, laøm moät phaàn vaø moät hoäp ñöïng Kinh Ma-ha Baùt-nhaõ naày laøm moät phaàn, oâng ñoái vôùi hai phaàn aáy, choïn laáy phaàn naøo? Ñeá Thích baïch Phaät: “Con thaø choïn laáy phaàn kinh Baùt-nhaõ naày song khoâng phaûi laø con khoâng kính troïng xaù lôïi cuûa Nhö Lai, nhöng do nôi Baùt-nhaõ môùi coù xaù lôïi. Cuõng do coâng phu cuûa vieäc tu taäp Baùt-nhaõ, neân xaù lôïi ñöôïc cuùng döôøng. Vì vaäy, choïn laáy kinh, khoâng choïn laáy xaù lôïi”. Vì Xaù lôïi khoâng saùnh baèng kinh, do ñaáy ñaùng leõ khoâng neân noùi: “Cuùng döôøng nôi choán neâu giaûng kinh, xem nhö cuùng döôøng thaùp mieáu”. Nhöng kinh neâu ra ñieàu aáy laø do ngöôøi ñôøi phaàn nhieàu toân kính thaùp mieáu laø hình töôùng cuûa xaù lôïi, neân khuyeân cuùng döôøng nôi khoaûng ñaát troáng - nôi choán thuyeát phaùp, nhö laø cuùng döôøng thaùp mieáu. 2. Cung kính ngöôøi coù khaû naêng thuyeát giaûng: Töø caâu: “Huoáng gì laø coù ngöôøi... cho ñeán: Toân troïng nhö Phaät”. “Huoáng gì laø coù ngöôøi hoaøn toaøn coù theå thoï trì, ñoïc tuïng kinh naày”: Neáu ngöôøi phaùt taâm cuùng döôøng phaøm phu hay Thaùnh nhaân, song coù theå thoï trì, giaûng noùi kinh naày, thì neân bieát ngöôøi ñoù ñaõ thaønh töïu coâng ñöùc hy höõu toái thöôïng baäc nhaát. Tröôùc neâu roõ: nôi choán thuyeát giaûng boán

caâu keä, haõy coøn khuyeân cuùng döôøng, ñaït ñöôïc nhieàu phöôùc ñöùc, huoáng chi phaùt khôûi cuùng döôøng moät ngöôøi, taän löïc thoï trì, ñoïc tuïng kinh naày, neân bieát ngöôøi aáy ñaït ñöôïc phöôùc caøng theâm nhieàu, voâ löôïng. “Coâng ñöùc hy höõu toái thöôïng”: laø neâu roõ vieäc cuùng döôøng ngöôøi thoï trì kinh, nhaát ñònh tieán gaàn ñeán ñaït ñöôïc phöôùc baùo cuûa baäc Ñòa thöù nhaát trôû leân, vaø xa laø ñaït ñöôïc quaû vò Phaät. Cho neân noùi laø coâng ñöùc hy höõu toái thöôïng baäc nhaát. Söï hy höõu toái thöôïng baäc nhaát naày coù hai thöù: Moät laø döïa nôi theá gian ñeå bieän bieät, giaûi thích teân goïi, duøng sau ñeå giaûi thích tröôùc. Hai laø moät caùch giaûi thích. Toái: laø khoâng gì coù theå hôn. Thöôïng laø laïi khoâng gì vöôït qua. Baäc nhaát: laø khoâng chung vôùi ñòa döôùi. Hy höõu laø theá gian khoâng coù. Töùc laøm roõ ñaày ñuû veà ngöôøi thoï trì kinh. Kinh noùi: “Ñaït ñöôïc coâng ñöùc toái thöôïng aáy v.v”, neân khuyeân cuùng döôøng ngöôøi thoï trì kinh. “Hoaëc laø nôi choán hieän coù kinh ñieån”: laø neâu roõ ngöôøi thoï trì kinh töùc laø truï xöù cuûa kinh. “Töùc laø coù Phaät”: laø bieän minh vieäc khuyeân cuùng döôøng ngöôøi thoï trì kinh, khoâng caàn hoûi laø phaøm phu hay Thaùnh nhaân, song coù theå thoï trì kinh naày, khuyeân ngöôøi cuùng döôøng neân töôûng nhö Phaät. Sôû dó nhö theá laø vì: Nhö Lai taïi theá ñaõ ñích thaân thuyeát giaûng kinh naày, ñeå giaùo hoùa, khieán chuùng sinh giaùc ngoä. Trong ñôøi sau cuøng, coù ngöôøi thuaän theo yù

Phaät thoï trì kinh naày, töùc laø cuøng vôùi Phaät khoâng khaùc. Ngöôøi aáy tuy laø phaøm phu khoâng goïi laø Phaät, nhöng laøm löu thoâng phaùp Ñaïi thöøa, noùi phaùp hoùa ñoä ngöôøi, sinh hieåu bieát, ñoaïn tröø meâ laàm, chöùng Thaùnh quaû, thì coù phaàn ñoàng vôùi Phaät. Cho neân khuyeân cuùng döôøng nhö Phaät. Kinh noùi: "Trong ñoù, caùc ngöôøi cuõng laø kim cöông", neâu roõ ôû nhaân gian töùc laø ngöôøi ñöôïc toân quyù. Laïi giaûi thích choã bieåu thò cuûa kinh naày, töùc laø phaùp thaân chaân thöïc toät cuøng. Vì theá cuõng noùi: "Töùc laø coù Phaät". "Hoaëc toân troïng töông töï Phaät": Nghóa laø Boà-taùt. Neâu roõ Boà-taùt Ñaïi só, ñaït ñeán choã trí tueä döùt tröø Hoaëc, thuyeát phaùp ñoä vaät, lôïi haønh töï, tha, cuõng laø coù phaàn ñaït ñöôïc Nhaát thieát chuûng trí, phaàn giaùc ngoä aáy ñoàng vôùi Phaät. Cho neân goïi laø "Töông töï Phaät". Laøm saùng roõ ngöôøi thoï trì kinh naày, coâng ñöùc hoùa ñoä muoân vaät ngang vôùi Boà taùt, vaø khuyeân cuùng döôøng ngöôøi thoï trì kinh, nhö cuùng döôøng Boà-taùt. Vì theá noùi: "Toân troïng töông töï Phaät". 3. Hoûi veà teân Kinh vaø phöông thöùc thoï trì: Töø caâu: "Baáy giôø, Toân giaû Tu Boà-ñeà baïch Phaät... cho ñeán: Töùc chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ Ba-la-

maät". ÔÛ ñaây, sôû dó thöa hoûi veà teân cuûa kinh aáy laø vì trong taâm: Toân giaû Tu Boà-ñeà nghó raèng Nhö Lai ôû treân, tuy taùn thaùn veà dieäu lyù saâu xa cuûa kinh, khuyeân thoï trì, cuùng döôøng nôi choán thuyeát phaùp, vaø cung kính ngöôøi thoï trì kinh, nhöng nay mình noùi laø muoán thoï trì, löu thoâng nôi ñôøi sau, cuoái ñeå giaùo hoùa, taïo lôïi ích cho quaàn sanh. Neáu khoâng bieát teân cuûa kinh, khoâng roõ phöông phaùp thoï trì, thì khoâng döïa vaøo ñaâu ñeå neâu giaûng giaùo hoùa taïo lôïi ích cho muoân loaøi. Do ñoù ñaõ thöa hoûi veà teân cuûa kinh. "Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Phaùp moân naày goïi laø Kim Cöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Toân giaû neân theo teân goïi nhö theá maø phuïng trì": Ñaây laø ñaùp laïi lôøi thöa hoûi veà teân goïi cuûa kinh. Kim cöông: laø chaéc, thaät. Baùt-nhaõ: laø moät quaû vò cuûa Nhö Lai veà trí tueä soi chieáu roõ taát caû phaùp töôùng. Ba-la-maät: laø ñeán bôø kia. ÔÛ ñaây trí tueä cuûa Nhö Lai laø coâng ñöùc ñaït ñeán bôø kia, theå aáy laø chaéc thaät duï nhö kim cöông, neân goïi laø Kim Cöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Döïa theo teân goïi nhö theá, Toân giaû neân phuïng trì: laø nhaân nôi dieäu lyù maø ñaët teân kinh. Cuõng goïi laø Kim Cöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät, neân baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà, theo nhö danh hieäu aáy maø thoï trì, ñeå giaùo hoùa muoân vaät, truyeàn baù nôi ñôøi sau, cuoái. Vì sao? Caâu hoûi vì sao naày, sôû dó ñöôïc neâu ra, vì Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ nghe teân cuûa kinh, lieàn tieáp hoûi thöa ñöùc Theá Toân: Vì sao goïi kinh naày laø Kim Cöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Song chæ troïng taâm nghó, chöa neâu hoûi ngoaøi mieäng. Do ñaáy chæ noùi: "Vì sao?". Ñaùp: "Phaät noùi Baùt- nhaõ Ba-la-maät, töùc chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät v.v". Ñaây laø Nhö Lai duøng söï bieän bieät cuûa theá gian ñeå giaûi thích teân kinh. Laøm roõ: Kinh naày giaûng noùi veà trí tueä giaùc ngoä nôi phaùp thaân voâ vi cuûa Nhö Lai, chính laø quaû ñaàu ñaït ñöôïc cuûa Nhö Lai, laø coâng ñöùc cuûa trí tueä giaùc ngoä kieân coá, cho neân goïi laø: "Phaät noùi" Baùt-nhaõ Ba-la-maät". Nhöng trí tueä giaùc ngoä naày chæ laø caûnh giôùi cuûa

Phaät, khoâng phaûi haøng phaøm phu, Nhò thöøa bieát ñöôïc. Cho neân goïi laø: “Töùc chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät”. Do laø caûnh giôùi cuûa Nhö Lai, chaúng phaûi laø sôû ñaéc cuûa ngöôøi khaùc, neân goïi laø Kim Cöông Baùt-nhaõ thoâi. Chö Phaät ôû möôøi phöông, ba ñôøi, ñoàng thuyeát kinh naày: Töø caâu: “Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ Toân giaû theá naøo?... cho ñeán caâu: “Nhö Lai khoâng coù thuyeát phaùp”: Ñaây laø laàn thöù hai trong moät boä kinh noùi veà “Khoâng coù thuyeát phaùp”.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 348

ÔÛ treân, nôi ñoaïn thöù saùu, noùi: “Khoâng coù phaùp coá ñònh ñeå Nhö Lai coù theå thuyeát giaûng: Neâu roõ, Phaät öùng hieän khoâng thaät chöùng ñaéc, thaät thuyeát giaûng, neân goïi laø “Khoâng thuyeát phaùp”. Nay, Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi: Theá Toân! Nhö Lai khoâng coù thuyeát phaùp: vaên kinh cuûa hai nôi naày chính laø cuøng giaûi thích veà yù nôi quaû lôùn. Tieáp theo, nôi phaàn vaên kinh tröôùc, noùi: “Vì sao? Vì Phaät noùi Ba-la-maät, töùc chaúng phaûi laø Ba-la-maät. Giaûi thích: kim cöông Baùt-nhaõ Ba-la-maät naày, chính laø caûnh giôùi cuûa Nhö Lai, chaúng phaûi laø choã ñaït ñöôïc cuûa ngöôøi khaùc. Nhaân ñaáy sinh nghi: laø chæ coù Nhö Lai Thích Ca rieâng chöùng ñaéc rieâng thuyeát giaûng, coøn caùc Phaät khaùc thì khoâng? Nhöng ôû ñaây laø chö Phaät trong möôøi phöông cuøng chöùng ñaéc, cuøng neâu giaûng. Noùi ngöôøi khaùc laø laãn loän neân caàn phaûi giaûi thích bieän minh. ÔÛ ñaây neân coù hoûi, ñaùp, nhöng khoâng neâu ra hoûi ñaùp, chæ hoûi thaúng: “Tu Boà-ñeà, yù Toân giaû theá naøo? Nhö Lai coù thuyeát phaùp chaêng?”. Toân giaû Tu Boà-ñeà laõnh hoäi yù cuûa Nhö Lai, neân ñaùp: “Theá Toân! Nhö Lai khoâng heà coù thuyeát phaùp”. Neâu roõ, kinh naày, cuøng taïo neân nhaân thuø thaéng cho vieäc chöùng ñaéc phaùp nôi hieän quaû cuûa chö Phaät trong ba ñôøi. Chö Phaät nôi ba ñôøi ñeàu cuøng thuyeát. Ta ñeàu nhaân ñaáy maø thoï trì kinh Kim Cöông Baùt-nhaõ, ñöôïc phaùt taâm Boà-ñeà, döïa vaøo kinh naày, tu taäp haønh trì möôøi Ñòa, thaønh töïu tam Boà-ñeà, ñoàng chöùng ñaéc, ñoàng neâu giaûng, khoâng nhieàu khoâng ít, khoâng taêng, khoâng giaûm. Chaúng phaûi chæ laø Nhö Lai Thích Ca, laø Ta, rieâng chöùng ñaéc maø giaûng noùi. Cho neân noùi: “Khoâng coù thuyeát phaùp”. Trong kinh Ñaïi Taäp, Phaät töï noùi: “Ta töø nôi ñeâm thaønh ñaïo, ñeán ñeâm nhaäp Nieát-baøn, trong thôøi gian ñoù khoâng thuyeát giaûng moät chöõ”. Nhöng moät ñôøi cuûa Nhö Lai ñaõ giaûng noùi voâ löôïng caùc kinh, vì sao laïi noùi laø khoâng thuyeát giaûng moät chöõ?: Töùc laøm roõ möôøi hai phaàn thuoäc veà kinh ñöôïc Nhö Lai neâu giaûng hoâm nay, so vôùi chö Phaät trong ba ñôøi cuøng thuyeát giaûng khoâng khaùc. Choã thuyeát giaûng cuûa chö Phaät nôi möôøi phöông, Ta nay khoâng thuyeát giaûng rieâng moät chöõ naøo khaùc. Laïi coù giaûi thích: Nhö Lai töø ñeâm thaønh ñaïo, cho ñeán Nieát-baøn laïi khoâng giaûng noùi moät chöõ: Töùc bieän minh phaùp chöùng ñaéc laø khoâng danh, töôùng, neûo ngoân ngöõ ñaõ döùt, choán haønh cuûa taâm cuõng vaéng baët, khoâng theå duøng teân goïi (Danh) hình töôùng (Töôùng) ñeå neâu baøy. Neân goïi laø: “Khoâng giaûng noùi moät chöõ”. 5. Laøm roõ hai thöù ví duï veà vi traàn theá giôùi ñeå giaûi thích nghi vaán veà Haèng haø sa ñaõ neâu ôû tröôùc. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ Toân giaû theá naøo? Soá

löôïng vi traàn hieän coù trong ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, laø nhieàu chaêng? Ñaây laø thuù duï thöù

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 349

ba trong phaàn ñoái chieáu, giaûi thích thí duï thöù hai veà Haèng sa neâu tröôùc. Töùc cuõng giaûi thích chung cho thí duï thöù nhaát veà ba ngaøn theá giôùi ôû tröôùc nöõa. Nghi vaán neâu: Hai thöù thí duï tröôùc, ñaõ duøng vieäc Boá thí heát söùc nhieàu, vì sao phöôùc ñaït ñöôïc laïi ít, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät baøi keä. Thoï trì moät baøi keä nôi kinh thì coâng söùc laø raát ít, do ñaâu ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu hôn phöôùc thí kia voán laø Boá thí voâ löôïng voâ bieân? Do coù nghi vaán naày, neân neâu ra duï aáy ñeå giaûi thích: thoï trì kinh ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc nhieàu. Vì theá nhaèm laøm roõ, phöôùc thí tuy nhieàu, nhöng nhaân laø höõu laäu, coøn phieàn naõo caáu nhieãm, quaû laø phaùp heä thuoäc nôi ba coõi, khoâng theå xuaát ly, do ñaáy neân khoâng baèng. Cuõng laøm roõ: Thoï trì moät keä tuy ít, nhöng coù theå ra khoûi ba coõi, xa laø seõ ñaït ñöôïc quaû vò Phaät, nhaân laø voâ laäu khoâng coøn phieàn naõo caáu nhieãm, quaû laø giaûi thoaùt, neân hôn phöôùc thí. Vì theá, neâu thí duï veà vi traàn ñeå giaûi thích nghi vaán aáy, nhaèm ñoái chieáu phöôùc ñöùc cuûa hai thöù thoï trì kinh, Boá thí hôn keùm chaúng ñoàng. Vì sao laïi daãn vi traàn laø vaät voâ kyù, beân ngoaøi ñeå laøm duï? Laø döïa nôi theá gian ñeå bieän luaän, neâu roõ teân goïi vi traàn laø chung cho kyù, voâ kyù. Neâu tröïc tieáp laø vi traàn: Töùc, hoaëc goïi laø phieàn naõo. Hoaëc goïi laø nhieãm. Hoaëc goïi laø troùi buoäc. Hoaëc goïi laø caûnh giôùi. Cuõng goïi laø taùnh, cuõng goïi laø caáu ueá, cuõng goïi laø buïi, cuõng goïi laø ñieåm oâ, Coù voâ soá teân goïi nhö vaäy. Noùi roäng laø vi traàn: Cuõng laø vi traàn cuûa phieàn naõo. Cuõng laø vi traàn cuûa aát. Do hai teân goïi naày töông tôï. Laïi vì teân goïi vaø nghóa ñeàu ñoàng, do ñoù, neâu vi traàn cuûa ñaát laøm thí duï. Laøm saùng toû hai thöù Boá thí baûy baùu neâu tröôùc, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc tuy nhieàu nhöng do taâm Boá thí laø taâm chaáp giöõ töôùng, cuøng vôùi phieàn naõo nhö tham v.v... keát hôïp, neân laø phieàn naõo traàn caáu, theå chaúng phaûi laø xuaát ly. Vì theá khoâng baèng. Phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä nôi kinh, nhaân khoâng phaûi laø chaáp giöõ töôùng, quaû laø giaûi thoaùt. Do ñoù neân hôn. “Laø nhieàu chaêng?” ÔÛ ñaây Nhö Lai hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Soá löôïng vi traàn hieän coù nôi ba ngaøn theá giôùi, laø nhieàu chaêng? Toân giaû Tu Boà-ñeà thöa: Theá Toân! Soá löôïng vi traàn aáy laø raát nhieàu? Ñaây laø Toân giaû Tu Boà-ñeà cung kính ñaùp laïi Nhö Lai, neâu roõ soá löôïng vi traàn nhö theá laø raát nhieàu. “Caùc vi traàn aáy, Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø vi traàn”: Neâu roõ vi traàn cuûa ñaát laø voâ kyù, chaúng phaûi laø vi traàn cuûa phieàn naõo caáu nhieãm. Vì taùnh

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 350

cuûa noù chaúng phaûi laø taùnh khoâng neân noùi “chaúng phaûi”. Cuõng chaúng phaûi laø toaøn khoâng. Chæ chaúng phaûi laø vi traàn cuûa phieàn naõo caáu nhieãm. Cho neân noùi laø “chaúng phaûi”. “Ñoù goïi laø vi traàn”: Töùc ñoù goïi laø vi traàn voâ kyù cuûa ñaát nôi ba ngaøn theá giôùi cuõng coù theå noùi : Chaúng phaûi vi

traàn cuûa phieàn naõo caáu nhieãm. Sôû dó laïi daãn ra thí duï thöù tö veà theá giôùi: Töùc ôû tröôùc laø caên cöù nôi vi teá maø noùi, coøn ôû ñaây laø döïa nôi thoâ troïng ñeå neâu baøy. Thoâ, teá tuy khaùc nhau teân goïi, yù nghóa thì ñoàng. Cuõng chung cho kyù, voâ kyù, khoâng khaùc vôùi duï veà traàn. Laïi do theá gian phaân bieät neân teân goïi chaúng ñoàng. 6. Laøm roõ ba möôi hai töôùng laø phöôùc cuûa lieãu nhaân phöông tieän, khoâng baèng phöôùc cuûa vieäc thoï trì kinh laø Chaùnh nhaân. “Naøy Toân giaû Tu Boà-ñeà! YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Coù theå duøng ba möôi hai töôùng ñeå thaáy Nhö Lai chaêng?”: ÔÛ ñaây vì sao neâu ra? Tröôùc neâu roõ phöôùc ñöùc cuûa hai thöù Boá thí chaáp giöõ töôùng, chæ ñaït ñöôïc quaû baùo höõu vi cuûa haøng Trôøi, ngöôøi trong ba coõi, khoâng baèng phöôùc ñöùc nôi ngöôøi thoï trì kinh, nhöng chöa bieát nhaân cuûa phöông tieän cuûa phöôùc ñöùc nôi ba möôi hai vó nhaân (baäc vó nhaân) ôû Baùo thaân Phaät. Ñaây laø muoân haïnh cuûa möôøi Ñòa, cuõng laø phöôùc ñöùc cuûa voâ laäu xuaát theá gian, vì sao laïi nhö phöôùc ñöùc cuûa ngöôøi thoï trì kinh? Sôû dó nhö theá, vì nhö trong kinh, Nhö Lai töï noùi: Ta ôû nôi quaù khöù, do duøng ñaàu ñinh leã toân kính cha meï, sö tröôûng, neân nay ñöôïc töôùng “Voâ kieán ñaûnh”. Do thaáy ngöôøi khaùc ñöôïc phöôùc ñöùc thì tuøy hyû, hoã trôï, neân nôi baøn tay ñöôïc töôùng coù maøng löôùi noái keát. Töø ba ñaïi A taêng kyø kieáp trôû ñi khoâng töøng voïng ngöõ, neân ñöôïc töôùng löôõi daøi roäng. Roõ raøng laø caùc töôùng nhö theá cuõng ñeàu töø nhaân thuø thaéng voâ laäu taïo neân. Nhaân aáy laø ñoàng vôùi phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, hay laø khoâng ñoàng? Do coù nghi vaán aáy, neân Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà: Coù theå duøng ba möôi hai töôùng Vó nhaân ñeå thaáy Nhö Lai chaêng? Phaàn ñaùp yù neâu roõ : Ñaâu chæ haønh Boá thí chaáp giöõ töôùng haèng haø sa soá baûy baùu, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät baøi keä nôi kinh, maø cho duø laø nhaân phöôùc ñöùc thuø thaéng, phöông tieän cuûa ba möôi hai töôùng Vó nhaân ôû Baùo thaân Phaät, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc thoï trì moät keä nôi kinh naày. Laïi coù vaán naïn: Nhöng nhaân cuûa ba möôi hai töôùng Vó nhaân laø Lieãu nhaân. Thoï trì kinh naày cuõng laø Lieãu nhaân, caû hai ñaõ cuøng laø Lieãu nhaân, vaäy vì sao coâng ñöùc cuûa thoï trì hôn phöôùc ñöùc cuûa töôùng Vó nhaân? Cho neân ñaùp: “Sôû dó nhö theá”: laø laøm roõ: Kinh giaùo naày laø töø trong phaùp thaân sinh ra, laø moät phaàn cuûa phaùp thaân, trôû laïi tuyeân baøy veà phaùp thaân. Tìm chuû theå tuyeân baøy (naêng thuyeân) chöùng ñaéc phaùp thaân. Tuy

noùi laø thoï trì kinh giaùo, nhöng yù laø noùi thoï trì caùi Lyù cuûa Phaùp thaân ñaõ chöùng, ñaõ tuyeân baøy. Do vaäy, ngöôøi thoï trì kinh naày, töùc laø thoï nhaän phaùp thaân neân hôn phöôùc cuûa töôùng Vó nhaân. Chaúng phaûi thuoäc yù nghóa Lieãu nhaân cuûa coâng ñöùc thoï trì kinh. “YÙ cuûa Toân giaû theá naøo? Coù theå duøng ba möôi hai töôùng Vó nhaân ñeå thaáy Nhö Lai chaêng”?: Töùc Phaät hoûi Toân giaû Tu Boà-ñeà theo nhö taâm oâng hieåu, coù theå duøng ba möôi hai töôùng Vó nhaân cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy Nhö Lai cuûa phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh nhö hö khoâng chaêng, cho neân noùi: “Coù theå duøng ba möôi hai töôùng Vó nhaân ñeå thaáy Nhö Lai chaêng?”. “Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp”: Thöa khoâng. Laø

laøm saùng toû phaùp thaân, baùo thaân nghóa khaùc, tu taäp chöùng ñaéc, chaúng tu taäp chöùng ñaéc cuõng khaùc. Khoâng theå duøng töôùng haûo cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy Nhö Lai cuûa phaùp thaân. ôû ñaây, teân goïi cuûa Nhö Lai laø ñoàng neân giaûi thích nhö vaäy. "Vì sao"? Laø coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi: Neáu khoâng theå duøng ba möôi hai töôùng Vó nhaân cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy Nhö Lai cuûa phaùp thaân, thì vì sao Nhö Lai töï noùi: Ta, traûi qua ba ñaïi A taêng kyø kieáp tu haønh ñaày ñuû, sau taâm kim cöông hieån baøy phaùp thaân voán coù, duøng laøm Baùo thaân Phaät. Baáy giôø, hai Phaät phaùp thaân, baùo thaân töùc moät theå, khoâng khaùc. Vaäy sao laïi baûo: Khoâng theå duøng töôùng ñaïi tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy Phaät phaùp thaân? Do ñoù noùi: "Vì sao?". Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaùp: Nhö Lai noùi ba möôi hai töôùng Vó nhaân... . Ba möôi hai töôùng Vó nhaân: laø töôùng cuûa Baùo thaân Phaät. Nhö lai do tu taäp maø ñöôïc. Cho neân Nhö Lai noùi laø ba möôi hai töôùng Vó nhaân cuûa Baùo thaân Phaät. Töùc laø chaúng phaûi töôùng: Neâu roõ, ba möôi hai töôùng Vó nhaân maø Baùo thaân Phaät ñaït ñöôïc aáy, töùc chaúng phaûi laø töôùng cuûa phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh. Vì sao? Vì hai Phaät phaùp thaân vaø Baùo thaân Phaät, theå laø moät khoâng khaùc, nhöng khoâng theå duøng töôùng cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy phaùp thaân ? Aáy laø vì phaùp thaân xöa nay nhaát ñònh laø hö khoâng. Neáu tu haïnh möôøi Ñòa, khoâng theå duøng saéc töôùng ñeå thaáy. Khoâng tu haïnh möôøi Ñòa, cuõng khoâng theå duøng saéc töôùng thaáy ñöôïc. Do ba möôi hai töôùng Vó nhaân aáy chaúng phaûi laø töôùng cuûa phaùp thaân, neân noùi: "Töùc chaúng phaûi töôùng". Do nghóa cuûa töôùng rieâng ñoù, neân khoâng theå duøng töôùng do tu ñaït ñöôïc cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy Phaät phaùp thaân voâ vi. Treân ñaây laø ñoái chieáu coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, hôn, baèng, chaúng ñoàng. Nhöng hai Phaät phaùp, baùo, theå ñaõ khoâng khaùc, khoâng coù

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 352

phaân bieät hôn keùm. Sôû dó noùi: Khoâng theå duøng töôùng ñaïi tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy phaùp thaân Nhö lai aáy laø ñaây neâu leân quaû laøm roõ nhaân coù hôn, baèng baát ñoàng, chöù khoâng phaûi noùi theå cuûa Baùo thaân, Phaùp thaân Phaät laø moät maø coù töôùng cuûa hai Phaät hôn keùm khaùc nhau, vaø khoâng theå duøng töôùng tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät ñeå thaáy phaùp thaân Phaät. Coù ngöôøi nhaân ñaáy sinh nghi vaán: Neáu ba möôi hai töôùng Vó nhaân aáy chaúng phaûi laø Phaät phaùp thaân, thì xöa nay ba möôi hai töôùng Vó nhaân ñoù chaúng phaûi laø töôùng? Ñaùp: Ñoù goïi laø ba möôi hai töôùng Vó nhaân, töùc goïi laø ba möôi hai töôùng Vó nhaân cuûa Baùo thaân Phaät. Töôùng aáy cuõng coù theå goïi "chaúng phaûi laø töôùng phaùp thaân". Ñaây laø caên cöù theo nghóa bieät töôùng rieâng cuûa hai Phaät phaùp thaân, Baùo thaân ñeå luaän, khoâng noùi moät nghóa chung, Ñoù goïi laø töôùng tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät. Chöõa "Luaän noùi" : Laøm sao ñeå xaùc nhaän phöôùc ñöùc kia laø hôn? Luaän chuû saép duøng keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naày. Tröôùc taïo caâu hoûi sinh nghi. Hoûi: Moät ñoaïn kinh aáy, laøm sao ñeå xaùc nhaän phöôùc cuûa vieäc thoï trì kinh neâu treân laø hôn phöôùc cuûa thí baûy baùu? Lieàn duøng keä ñaùp. Nhöng caû

moät ñoaïn kinh naày chæ duøng moät keä ñeå luaän giaûi thích. “Toân troïng caû hai vieäc”: Töùc moät caâu naày giaûi thích hai vieäc: Ngöôøi, xöù nôi kinh. Moät laø giaûi thích: Toân troïng nôi choán thuyeát kinh. Hai laø giaûi thích: Kính troïng ngöôøi coù khaû naêng thuyeát giaûng kinh. ÔÛ ñaây neân noùi: Toân troïng caû hai vieäc. Nhaân taäp chöùng theå lôùn” thì cuõng neân noùi”: Khoâng toân troïng caû hai vieäc, vì nhaân kia taäp theo phieàn naõo: Moät laø khoâng toân troïng nôi choán xaû thí. Hai laø khoâng kính troïng ngöôøi xaû thí. Song do keä coù giôùi haïn veà soá caâu, chöõ, neân boû bôùt khoâng baøn ñeán. “Nhaân taäp chöùng theå lôùn”: laø giaûi thích söï toân troïng hai vieäc neâu treân. Sôû dó chæ noùi toân troïng ngöôøi, vaø nôi choán huyeát phaùp khoâng troïng ngöôøi, vaø nôi choán xaû thí: Vì nhaân nôi vieäc thoï trì, tu haønh boán caâu keä cuûa kinh naày, neân coù theå chöùng ñaéc ñaïi theå lôùn cuûa phaùp thaân. Vì vaäy chæ noùi toân troïng ngöôøi, xöù thuyeát phaùp, khoâng noùi ñeán ngöôøi, vaø nôi choán xaû boû cuûa caûi boá thí. Laïi nöõa, caâu thöù hai trong keä naày döïa vaøo phaàn vaên xuoâi tieáp döôùi nôi Luaän, thöù lôùp dieãn roäng töông öng phaàn giaûi thích hai ñoaïn kinh: “Thöa hoûi veà teân kinh, vaø Nhö Lai khoâng coù thuyeát phaùp”. “Nhaân kia taäp phieàn naõo”: Neâu roõ Boá thí baûy baùu tuy nhieàu, nhöng phöôùc ñöùc thuoäc loaïi chaáp giöõ töôùng, laø nhaân cuûa haøng Trôøi, ngöôøi, laø

phaùp nhieãm buoäc, cho neân noùi: “Nhaân kia taäp phieàn naõo”, khoâng noùi “troïng xöù, ngöôøi xaû boû cuûa caûi”. “Ñaây haøng phuïc phöôùc nhieãm”: Neâu roõ, nhaân cuûa ba möôi hai töôùng hôn phöôùc thí chaáp giöõ töôùng ôû tröôùc. Nhöng phöôùc cuûa ba möôi hai töôùng tuy hôn phöôùc thí neâu tröôùc cuõng khoâng baèng coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä nôi kinh. Töùc laøm saùng toû coâng ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh aáy khoâng phaûi chæ hôn nhaân höõu laäu, maø cuõng hôn haún nhaân phöông tieän cuûa töôùng Vó nhaân. Vì vaäy noùi: “Ñaây haøng phuïc phöôùc nhieãm”. Töø caâu: “Nghóa aáy nhö theá naøo” tieáp xuoáng: laø phaàn Luaän vaên xuoâi giaûi thích moät keä aáy cuõng thöù lôùp giaûi thích kinh. “Toân troïng caû hai vieäc”: laø neâu caâu ñaàu trong keä giaûi thích caâu moät caâu hai lieân heä nôi kinh: ”Moät laø nôi choán thuyeát giaûng. Hai laø ngöôøi coù khaû naêng thuyeát giaûng”. Caâu treân noùi vieäc caàn phaûi toân troïng, nay laàn löôït neâu ra ñoù vaäy. “Do toân troïng Kinh, Luaän”, neân neâu ngöôøi, vaø nôi choán khuyeân cuùng döôøng. “Chaúng phaûi laø baûy baùu v.v”: Do phöôùc thí baûy baùu laø nhaân phieàn naõo neân khoâng khuyeân ngöôøi cuùng döôøng ngöôøi vaø nôi choán xa boû cuûa caûi. “Phaùp moân naày laøm nhaân thuø thaéng cho taát caû phaùp chöùng ñaéc”: laø duøng söï giaûi thích caâu thöù hai trong keä, ñeå giaûi thích caâu leû thöù ba, thöù tö nôi vaên kinh, neâu roõ, chö Phaät trong möôøi phöông noùi: Ta ñeàu nhaân nôi vieäc thoï trì kinh Kim Cöông Baùt-nhaõ naày, neân hieåu roõ veà phaùp thaân voâ vi chöùng ñaïi Boà-ñeà, do ñoù ñoàng thuyeát. Nhö kinh tieáp xuoáng... cho ñeán: “Nhö Lai khoâng heà thuyeát phaùp”: laø neâu daãn kinh ñeå toùm keát, sau ñaáy laïi giaûi thích. “Nghóa aáy nhö theá naøo”?: laø phaàn kinh naày noùi Nhö Lai khoâng heà thuyeát phaùp. Luaän chuû beøn giaûi thích, neâu chö Phaät nôi möôøi phöông

chöùng phaùp, duøng laøm nhaân thuø thaéng vaø coù nghóa ñoàng thuyeát yù ñoù nhö theá naøo. Lieàn giaûi thích: “Khoâng coù moät phaùp naøo chæ rieâng Nhö Lai thuyeát giaûng, coøn chö Phaät khaùc khoâng neâu giaûng, cho neân ñöôïc giaûi thích nghóa trong kinh : Nhö Lai khoâng heà thuyeát phaùp vaø laøm nhaân thuø thaéng vaø ñoàng thuyeát cuûa chö Phaät ôû möôøi phöông. “Chaâu baùu kia v.v” nôi kinh laø nhaân cuûa phieàn naõo caáu nhieãm: Giaûi thích caâu thöù ba trong keä, cuõng giaûi thích caâu leû thöù naêm nôi kinh. “Phöôùc ñöùc cuûa vieäc Boá thí chaâu baùu kia laø nhaân cuûa phieàn naõo caáu nhieãm”: laø daãn ra nghóa phöôùc thí baûy baùu taïo nhaân höõu laäu. “Do coù theå taïo thaønh söï vieäc phieàn naõo”: laø neâu roõ choã ñaït ñöôïc

quaû cuûa nhaân tröôùc ñaây, laø quaû naêm aám cuûa haøng Trôøi, ngöôøi trong ba coõi. “Nhaân naày xa lìa nhaân cuûa phieàn naõo”: laø bieän minh phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh chaúng phaûi laø nhaân cuûa phieàn naõo. “Theá neân” : laø noùi phöôùc thí cuûa baûy baùu aáy laø nhaân phieàn naõo. Phöôùc ñöùc cuûa thoï trì kinh khoâng phaûi laø nhaân phieàn naõo. Cho neân noùi duï veà vi traàn cuûa ñaát. Nhaèm laøm roõ vi traàn cuûa ñaát ñoù laø vi traàn, khoâng phaûi laø nhaân caáu nhieãm, chöùng minh phöôùc thí cuûa baûy baùu nôi kinh noùi cuõng goïi laø vi traàn, nhöng laø nhaân nhieãm, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. “Nhö kinh v.v” laø daãn vi traàn theá giôùi v.v nôi kinh ñeå toùm keát. “Vì sao noùi nhö vaäy”?: laø hoûi phaàn kinh vöøa neâu do ñaâu noùi laø caùc vi traàn. Laïi noùi “Nhö Lai noùi chaúng phaûi laø vi traàn”, vì sao neâu baøy traùi nhau nhö theá? Lieàn giaûi thích: “Vi traàn kia chaúng phaûi laø theå cuûa phieàn naõo nhö tham v.v” laøm roõ vi traàn cuûa ñaát nôi ba ngaøn theá giôùi kia, chaúng phaûi laø vi traàn caáu nhieãm cuûa phieàn naõo nhö tham, saân v.v neân noùi: “Chaúng phaûi laø vi traàn”. “Doø yù nghóa aáy neân goïi laø vi traàn cuûa ñaát”: laø do vi traàn cuûa ñaát laø voâ kyù, chaúng phaûi laø nghóa cuûa traàn laø tham v.v, neân chæ ñöôïc noùi laø vi traàn cuûa ñaát. Nghóa cuûa theá giôùi cuõng ñoàng vôùi vi traàn. (Nghóa cuûa theá giôùi kia cuõng khoâng thuoäc veà nghóa cuûa nhaân phieàn naõo). Ñaáy laø neâu roõ veà nghóa gì?: laø treân noùi vi traàn cuûa ñaát chaúng phaûi laø phieàn naõo caáu nhieãm. Vaäy ñaáy laø neâu roõ veà nhöõng nghóa gì? Lieàn giaûi thích: “Phöôùc ñöùc kia laø nhaân cuûa phieàn naõo caáu nhieãm”. Ñaây chính laø neâu ra söï vieäc maø duï ñaõ so saùnh, laøm roõ phöôùc thí cuûa baûy baùu laø traàn cuûa phieàn naõo caáu nhieãm, cuõng laøm roõ hai duï veà theá giôùi vi traàn aáy. “Do ñoù, ñoái vôùi traàn voâ kyù beân ngoaøi thì thieän caên cuûa phöôùc ñöùc kia laø gaàn”: Töùc phöôùc thí cuûa baûy baùu aáy laø nhaân cuûa phieàn naõo caáu nhieãm, coù theå chieâu caûm quaû baùo cuûa haøng Trôøi, ngöôøi nôi ba coõi, neân ñöôïc xem laø gaàn. Coøn vi traàn voâ kyù beân ngoaøi chaúng phaûi laø nhaân cuûa phieàn naõo caáu nhieãm, khoâng theå chieâu caûm laáy quaû, neân khoâng goïi laø gaàn. “Huoáng chi laø phöôùc ñöùc aáy coù theå thaønh töïu ñaïo quaû Boà-ñeà cuûa Phaät”: Töùc phöôùc thí cuûa baûy baùu neâu treân chæ ñaït quaû baùo nôi theá gian. Coù nghóa cuûa nhaân aáy, hieän ra nôi traàn beân ngoaøi, haõy coøn ñöôïc xem laø

gaàn. Huoáng chi laø phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh coù theå hieån baøy quaû

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 355

Boà-ñeà cuûa Phaät phaùp thaân. Ñaây laø choã gaàn nhaát trong caùc choã gaàn. “Vaø thaønh töïu choã thuø thaéng trong phöôùc ñöùc cuûa töôùng ñaïi tröôïng phu”, laøm roõ phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh aáy, ñoái vôùi Boà-ñeà cuûa phaùp thaân coù nghóa cuûa nhaân thuø thaéng. Khoâng chæ hôn phöôùc thí cuûa baûy baùu, laø nhaân cuûa haøng Trôøi, ngöôøi, maø cuõng hôn nhaân nôi töôùng ñaïi tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät. Phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh aáy hôn nhaân cuûa töôùng tröôïng phu, laø phöôùc voâ laäu, huoáng hoà laïi khoâng hôn phöôùc thí cuûa baûy baùu, laø phöôùc höõu laäu. Vì theá noùi: “Hôn phöôùc kia”. “Vì sao”?: Laø vì sao phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh ñoù hôn Boá thí baûy baùu laø phöôùc höõu laäu thì ñieàu aáy laø hôïp lyù. Nhöng nhaân cuûa töôùng tröôïng phu naày laø phöôùc voâ laäu, vì sao laïi cho laø khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh? Lieàn giaûi thích: “Töôùng kia, ñoái vôùi quaû Boà-ñeà cuûa Phaät chaúng phaûi laø töôùng”. Nhöng nhaân cuûa töôùng ñaïi tröôïng phu, sôû dó khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh: aáy laø laøm roõ töôùng ñaïi tröôïng phu chæ laø töôùng cuûa Baùo thaân Phaät, khoâng phaûi laø töôùng cuûa Phaät phaùp thaân. Do phöôùc ñöùc voâ laäu aáy chæ coù theå laøm nhaân cho töôùng tröôïng phu cuûa Baùo thaân Phaät, khoâng theå laøm nhaân cho ñaïo quaû Boà-ñeà cuûa Phaät phaùp thaân. Cho neân ngöôøi thoï trì kinh, chính laø thoï trì ñaïo quaû Boà-ñeà cuûa Phaät phaùp thaân. Vì vaäy, phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh hôn nhaân cuûa töôùng tröôïng phu, neân toùm keát: “Do kia chaúng phaûi laø töôùng phaùp thaân”. Nhaân ñaáy, ôû ñaây laïi sinh nghi vaán: Neáu töôùng tröôïng phu aáy chaúng phaûi laø töôùng Boà-ñeà cuûa Phaät phaùp thaân, thì vì sao Nhö Lai noùi: Hieån baøy taùnh voán coù duøng laøm Baùo thaân Phaät. Neáu khieán hieån baøy taùnh voán coù laø Baùo thaân Phaät, töùc hai Phaät laø moät theå, vì sao baûo töôùng tröôïng phu chaúng phaûi laø töôùng cuûa Phaät phaùp thaân? Luaän chuû lieàn giaûi thích: “Do ñoù, noùi töôùng ñaïi tröôïng phu”, laøm roõ hai Phaät Phaùp, Baùo, tuy theå laø moät, nhöng laïi coù nghóa cuûa töôùng rieâng. Vì theá noùi töôùng ñaïi tröôïng phu laø töôùng do tu ñaït ñöôïc, chæ laø töôùng cuûa Baùo thaân Phaät, khoâng phaûi laø töôùng phaùp thaân. Vaø toùm keát: “Duøng töôùng kia” ñeå laøm roõ töôùng tröôïng phu kia laø töôùng cuûa Baùo thaân Phaät. ÔÛ treân noùi: “Ñoái vôùi quaû vò Boà-ñeà cuûa Phaät chaúng phaûi laø töôùng”, chaúng phaûi” laø ôû nôi Boà-ñeà cuûa Baùo thaân Phaät cuõng chaúng phaûi laø töôùng. ÔÛ ñaây, thoï trì cuøng neâu giaûng ñeàu coù theå thaønh töïu Boà-ñeà cuûa Phaät. “Vì theá phöôùc ñöùc kia chaúng theå hôn”: Chính laø toùm keát phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, laø phöôùc voâ laäu hôn töôùng tröôïng phu.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 356

Laïi töø, “phöôùc ñöùc kia” “gaàn nhaát, hôn heát” thì ñaàu tieân giaûi thích caâu thöù tö trong keä, veà nghóa haøng phuïc, bieän minh nhaân cuûa töôùng tröôïng phu laø phöôùc voâ laäu, coù theå “haøng phuïc” phöôùc thí cuûa baûy baùu, haõy coøn

khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, huoáng hoà laïi khoâng hôn vieäc Boá thí chaâu baùu laø phöôùc höõu laäu. Moät caâu naày cuøng toùm keát veà choã hôn nôi hai thöù phöôùc. “Nhö vaäy Boá thí Ba la maät” ñeán “hôn heát” laø xaùc nhaän nghóa thaønh. Ñaây laø toùm keát chung cho choã ñoái chieáu hai thöù thí duï veà xaû thí taøi saûn beân ngoaøi, cuøng xaùc nhaän nghóa hôn haún trong phöôùc ñöùc cuûa töôùng tröôïng phu. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Neáu caùc thieän nam, thieän nöõ duøng haèng haø sa thaân maïng ñeå Boá thí...”: Ñaây laø ñoaïn vaên kinh thöù baûy trong Phaàn ñoái chieáu. Sôû dó coù söï noái tieáp: Vì ôû treân bieän minh hai thöù Boá thí Haèng sa vaø ba ngaøn theá giôùi, chæ noùi xaû boû noùi taøi saûn beân ngoaøi, ñoái chieáu khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, chöa ñuû ñeå hieån baøy phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh laø thuø thaéng trong moïi söï thuø thaéng khaùc. Nhöng xaû thí cuûa Boà taùt, Ñaïi só coù hai thöù: Moät laø xaû boû beân trong, laø thaân maïng. Hai laø xaû boû beân ngoaøi, töùc laø taøi saûn, vaät baùu. Nay, neâu roõ, do chæ xaû boû taøi saûn beân ngoaøi ñeå Boá thí, neân khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Caùi khoù trong vieäc xaû boû, chính laø thaân maïng. Giaû nhö khieán xaû boû Haèng sa thaân maïng, thaân taâm khoå naõo, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä nôi kinh. Neân phaàn tieáp theo ñöôïc laøm roõ. Tuy noùi kinh naày bieän minh phöôùc ñöùc cuûa vieäc xaû boû thaân maïng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, nhöng chöa roõ vì sao laïi nhö theá, neân döïa theo kinh ñeå laøm roõ. Moät ñoaïn kinh naày goàm coù taùm phaàn vôùi nghóa neâu roõ: 1. Neâu roõ : Neáu caùc thieän nam, thieän nöõ xaû boû haèng haø sa thaân” maïng ñeå Boá thí, khoâng baèng ñoái vôùi kinh naày, thoï trì boán caâu keä, vì ngöôøi khaùc neâu giaûng: Luaän giaûi thích: “Thaân khoå hôn ôû kia”. ôû ñaây laøm roõ haønh Boà taùt ñòa tieàn, trong taâm chaáp giöõ töôùng, giaû nhö vì Boà-ñeà maø xaû boû thaân maïng, tuy hôn ñoái vôùi vieäc xaû thí taøi saûn beân ngoaøi, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Theá naøo laø taâm chaáp giöõ töôùng? Coù hai nghóa: Chuùng sinh nôi voâ löôïng ñôøi ñeán nay, ñoái vôùi thaân mình, tham ñaém chaáp ngaõ, chæ caàu quaû baùo thuø thaéng nôi haøng Trôøi, ngöôøi trong ba coõi, khoâng bieát ñaïo quaû Boà-ñeà vi dieäu döùt haún töôùng theá gian. Tuy nghe noùi Boà-ñeà thaéng dieäu, nhöng cho laø ñoàng nôi quaû baùo cuûa haøng Trôøi, ngöôøi thuoäc theá gian, theå laø höõu vi, khoâng traùnh khoûi sinh dieät. Ví nhö vì ñaïo quaû Boà-ñeà aáy maø xaû thaân thì cuõng trôû laïi chieâu

caûm laáy quaû baùo höõu vi nôi ba coõi, neân laø chaáp giöõ töôùng. Laø chaáp giöõ töôùng, do ñaáy khoâng baèng. Laïi nöõa, giaû nhö khieán Boà taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân xaû thaân thì phöôùc ñöùc khoâng chaáp giöõ töôùng cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä, maø yù ôû nôi vieäc thoï trì phaùp thaân voán ñaõ tuyeân baøy trong keä aáy. Nhöng ngoân giaùo tuy laø danh, töôùng, maø sôû thuyeân (lyù) thuoäc veà nghóa cuûa phaùp thaân voâ vi. Vi voâ töôùng neân khoâng phaûi laø chaáp giöõ töôùng. Ñaõ döïa nôi kinh tu taäp, nhaän bieát phaùp thaân chaúng phaûi laø ñoàng vôùi ba coõi, neân hôn haún ñoái vôùi phöôùc ñöùc

cuûa Haèng ha sa thaân höõu töôùng. 2. Töø caâu: “Baáy giôø Toân giaû Tu Boà-ñeà nghe thuyeát giaûng kinh naày... ñeán: chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân nhö vaäy”. ÔÛ ñaây Luaän giaûi thích laø “hy höõu”. “Toân giaû Tu Boà-ñeà nghe thuyeát giaûng kinh naày, laõnh hoäi saâu xa veà nghóa lyù”: laø noùi roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà nghe Nhö Lai neâu giaûng kinh naày neân môùi hieåu roõ veà phaùp thaân voâ vi, goïi laø laõnh hoäi saâu xa veà nghóa lyù. Nhöng, Toân giaû Tu Boà-ñeà, neáu laø Boà-taùt, phöông tieän laøm Thanh vaên: thì theo phöông tieän thò hieän noùi laø laõnh hoäi saâu xa. Neáu laø thaät Thanh vaên, xöa nay thaät söï khoâng nghe khoâng hieåu, ngaøy nay, môùi ñöôïc nghe môùi hieåu veà nghóa lyù saâu xa. “Xuùc caûm khoùc rôi leä”: Toân giaû Tu Boà-ñeà xuùc caûm khoùc rôi leä coù hai yù: Moät laø Toân giaû Tu Boà-ñeà do nghó veà dieäu lyù saâu roäng cuûa kinh naày, xöa nay chöa töøng nghe, vì theá maø caûm ñoäng khoùc. Hai laø, vì thöông caûm veà choã chöùng quaû Tieåu thöøa cuûa mình, khoâng ñöôïc nhö phaùp moân Ñaïi thöøa naày, do ñaáy maø buoàn, khoùc. Neáu laø phöông tieän laøm Thanh vaên, thì ñuùng laø rôi leä, roài lau nöôùc maét baïch Phaät: “Thaät laø hy höõu”. Maø ñoaïn naày, Luaän goïi laø hy höõu: aáy laø neâu rieâng hai chöõ naày laøm teân goïi cho ñoaïn thöù hai. Hy höõu coù hai thöù: Moät laø neâu roõ, Kim Cöông Baùt-nhaõ naày laø quaû ñaàu nôi phaùp giôùi thaâm dieäu cuûa phaùp thaân voâ vi, chæ laø choã chöùng ñaéc cuûa Nhö Lai, haøng Ñòa döôùi khoâng coù, neân goïi laø Hy höõu. Hai laø, neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà töï noùi: Ta tuy ñöôïc quaû A-la- haùn, goàm ñuû möôøi Trí, ba Tam muoäi, taùm Giaûi thoaùt, maø chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân heát möïc saâu xa naày. Do ngöôøi tin khoù ñöôïc, neân goïi laø hy höõu. Töø sau khi Nhö Lai thaønh ñaïo, trong thôøi gian naêm naêm, luoân thuyeát giaûng Baùt-nhaõ, chöa töøng ngöøng döùt.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 358

Laïi nöõa, ôû treân noùi ba ñôøi chö Phaät trong möôøi phöông cuõng thöôøng thuyeát giaûng phaùp naày. Vì sao Toân giaû Tu Boà-ñeà noùi: Xöa nay chöa töøng ñöôïc nghe, neân laø hy höõu. Nhö Lai, tuy laïi thöôøng thuyeát giaûng kinh naày, nhöng laø phaùp luaân cuûa Ñaïi thöøa. Toân giaû Tu Boà-ñeà laø ngöôøi cuûa Tieåu thöøa, xöa nay chöa töøng ñöôïc nghe, duø coù nghe cuõng khoâng hieåu, neân ñoái vôùi Toân giaû Tu Boà-ñeà laø hy höõu. “Mình töø tröôùc nay ñaït ñöôïc tueä nhaõn, nhöng chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân nhö theá: Töùc neâu roõ Toân giaû Tu Boà-ñeà töï noùi: Tuy tröôùc ñaây mình ñaït ñöôïc tueä nhaõn cuûa taùnh khoâng voâ ngaõ, nhöng chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân heát söùc saâu xa cuûa phaùp thaân voâ vi naày. Vì sao chæ noùi: Ta ñaït ñöôïc tueä nhaõn, khoâng noùi ñaït ñöôïc phaùp nhaõn: Töùc neâu roõ ngöôøi Tieåu thöøa, tuy quaùn xeùt veà phaùp höõu laäu voâ laäu, laõnh hoäi veà ngöôøi laø voâ ngaõ, khoâng, nhöng chöa ñaït ñöôïc theå cuûa phaùp nhaân duyeân, cuøng phaùp khoâng chaân nhö, cho neân, chæ noùi choã ñaït ñöôïc laø tueä nhaõn, khoâng neâu laø ñaït ñöôïc phaùp nhaõn. 3. “Vì sao? Toân giaû Tu Boà-ñeà ! Phaät noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töùc chaúng phaûi” laø Chöông moân thöù ba naày, Luaän giaûi thích goïi laø: Bôø Trí tueä khoù löôøng”. Vì sao?: Töùc neâu vaán naïn: Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ ñaït ñöôïc tueä nhaõn, vì sao khoâng ñöôïc nghe phaùp moân nhö vaäy? Neân noùi: “Vì sao?”. Ñaùp laïi, yù noùi: Do phaùp naày laø quaû ñaàu cuûa Nhö Lai,

laø nghóa toái thöôïng baäc nhaát cuûa coâng ñöùc ñaït tôùi bôø kia, chaúng phaûi laø choã löôøng xeùt cuûa haøng Nhò thöøa, vì theá neân khoâng ñöôïc nghe. Moät yù naày xaùc nhaän tính chaát hy höõu neâu treân. “Phaät noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät”: Ñaây laø theo theá gian ñeå bieän bieät, giaûi thích teân goïi. Neâu roõ choã chöùng ñaéc phaùp moân naày chæ laø quaû ñaàu cuûa chö Phaät, laø caûnh giôùi cuûa trí tueä ñaït tôùi bôø kia, neân goïi laø: noùi Ba- la-maät”. “Töùc chaúng phaûi laø Ba-la-maät”: laø laøm roõ trí tueä ñaït tôùi bôø kia chính laø phaùp chöùng ñaéc cuûa Nhö Lai, khoâng phaûi caûnh giôùi voán nhaän bieát cuûa haøng Nhò thöøa. Neân noùi laø: “Töùc chaúng phaûi laø Ba-la-maät”. Laïi nöõa, yù thöù hai aáy, do ñaáy töùc chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, daãn ñeán vieäc taïo teân goïi cho ñoaïn thöù ba: Bôø Trí tueä khoù löôøng. 4. Töø caâu: “Theá Toân! Neáu laïi coù ngöôøi ñöôïc nghe kinh naày, taâm tin töôûng thanh tònh, töùc sinh thaät töôùng... cho ñeán: Noùi laø thaät töôùng”: Ñoaïn thöù tö naày, Luaän giaûi thích goïi laø: “Cuõng khoâng gioáng vôùi phaùp

khaùc”. Neáu laïi coù ngöôøi: Töùc laø ngöôøi cuûa haøng Boà-taùt tin töôûng töø Ñòa thöù nhaát trôû veà tröôùc. “Ñöôïc nghe kinh naày, taâm tin töôûng thanh tònh, töùc sinh thaät töôùng”: laø ñaõ ñöôïc nghe kinh naày, quyeát ñònh coù theå tin veà phaùp thaân voâ vi, sinh söï laõnh hoäi veà thaät töôùng, khoâng coù nghi ngôø laøm vaån ñuïc cho neân laø thanh tònh. Neân bieát ngöôøi aáy ñaõ thaønh töïu coâng ñöùc hy höõu toái thöôïng baäc nhaát: Neáu Boà-taùt tin töôûng nôi kinh naày ñaõ hieån baøy veà phaùp thaân voâ vi, sinh tin hieåu veà thaät töôùng, thì coù theå döïa nôi kinh aáy tu haønh, chöùng ñaéc quaû ñaàu veà phaùp thaân voâ vi, laø coâng ñöùc hy höõu. Cho neân goïi laø thaønh töïu. Neâu roõ, phaùp thaân voâ vi aáy, traûi qua ba ñaïi A taêng kyø kieáp tu taäp môùi chöùng ñaéc quaû naày. Vì hôn haún Tieåu thöøa, neân goïi laø baäc nhaát. Töø Kim cöông, taâm trôû laïi chöa töøng ñaït ñöôïc neân goïi laø hy höõu. “Theá Toân! Thaät töôùng aáy”: laø trong kinh naày neâu roõ Nhö Lai ñaït ñöôïc phaùp thaân voâ vi, laø phaùp cuûa thaät töôùng. Töùc chaúng phaûi töôùng: Bieän minh Nhö Lai ñaït ñöôïc thaät töôùng aáy töùc chaúng phaûi laø thaät töôùng ñaït ñöôïc trong phaùp cuûa Nhò thöøa. “ Do ñoù Nhö Lai noùi thaät töôùng laø thaät töôùng”: Coù hai caùch giaûi thích: Neâu roõ phaùp thaân voâ vi aáy laø lyù cuûa thaät töôùng, chæ laø thaät töôùng do Nhö Lai chöùng ñaéc, neân laëp laïi: “Thaät töôùng, thaät töôùng”. Laïi, yù cuûa caùch giaûi thöù hai, coù ngöôøi neâu nghi vaán: Neáu Phaät, trong phaùp cuûa Ñaïi thöøa coù thaät töôùng, trong phaùp cuûa Nhò thöøa khoâng coù thaät töôùng, vì sao trong phaùp cuûa Nhò thöøa cuõng töï noùi laø coù thaät töôùng? Cho neân ñaùp: Nay noùi Nhö Lai coù thaät töôùng, ngöôøi khaùc thì khoâng: Töùc ñoái vôùi phaùp thaân voâ vi xöa nay nhaát ñònh, laø lyù cuûa thaät töôùng, noùi laø khoâng coù thaät töôùng, chaúng phaûi cho choã neâu roõ veà thaät töôùng cuûa taùnh khoâng trong phaùp cuûa haøng Nhò thöøa laø khoâng coù. “Vì theá Nhö Lai noùi laø thaät töôùng cuûa thaät töôùng”: Moät laø Nhö Lai ñaït ñöôïc thaät töôùng cuûa phaùp thaân voâ vi. Hai laø Nhò thöøa ñaït ñöôïc thaät töôùng cuûa taùnh khoâng, neân noùi laø: Thaät töôùng cuûa thaät töôùng. 5. “Theá Toân! Con nay

ñöôïc nghe phaùp moân nhö vaäy chöa ñuû goïi laø khoù": Ñaây laø chöông moân thöù naêm, Luaän giaûi thích goïi laø: Laõnh hoäi moät caùch chaéc thaät veà nghóa saâu xa. ÔÛ ñaây noùi: Ñöôïc nghe phaùp moân naày, tin hieåu, chöa ñuû goïi laø khoù: Goàm coù boán yù: Moät laø: yù Toân giaû Tu Boà-ñeà töï noùi: Ta nay, sinh ôû ñôøi ñöôïc gaëp

Phaät, laïi laø ngöôøi xuaát gia, laø ngöôøi coù tin töôûng, ñaït ñöôïc ñaïo quaû A-la-haùn, nghe Phaät ñaõ neâu giaûng, ñaâu laïi khoâng tin? - Hai laø: Toân giaû Tu Boà-ñeà, tuy laø ngöôøi Tieåu thöøa, nhöng ñaõ töøng phaùt taâm Boà-ñeà cho neân nghe, lieàn coù theå tin. - Ba laø: Toân giaû Tu Boà-ñeà chính laø Boà taùt phaùp thaân hieän laøm Thanh vaên, neân nghe phaùp moân naày, haù laïi khoâng tin? - Boán laø: Toân giaû Tu Boà-ñeà, ñöôïc dieäu löïc cuûa Nhö Lai ngaàm gia hoä, cho neân nghe neâu giaûng, taát coù theå laõnh hoäi. Coù boán nghóa nhö vaäy, neân goïi laø: "Chöa ñuû cho laø khoù". Neáu vaøo ñôøi vò lai, coù chuùng sinh ñöôïc nghe phaùp naày, tin hieåu, thoï trì, ngöôøi aáy töùc laø hy höõu baäc nhaát: Toân giaû Tu Boà-ñeà töï noùi: Ta hieän taïi ñöôïc gaëp Phaät, goàm ñuû boán nghóa treân, neân sinh tin hieåu, khoâng goïi laø khoù. Sau khi Nhö Lai dieät ñoä, ñaõ khoâng gaëp Phaät ôû ñôøi, neáu coù theå ñoái vôùi kinh naày sinh tin töôûng, ngöôøi aáy töùc ñaõ hoäi nhaäp nôi Ñòa thöù nhaát trôû leân, laø ngöôøi hy höõu baäc nhaát. Choã chöùng ñaéc cuûa Ñòa thöù nhaát, hôn haøng phaøm phu vaø Nhò thöøa ñòa tieàn, neân goïi laø baäc nhaát. Hy höõu: Töùc traûi qua moät ñaïi A taêng kyø kieáp, haønh trì vieân maõn môùi ñaït ñöôïc, haøng ñòa tieàn chöa ñaït tôùi, goïi laø hy höõu. Vì sao? Vì ngöôøi aáy khoâng coøn coù töôùng ngaõ... cho ñeán: Neân bieát ngöôøi aáy laø heát söùc hy höõu: Ñaây cuõng laø neâu roõ, trong ñôøi vò lai, ngöôøi sinh tin töôûng, laø hy höõu. Nhöng döïa theo moân thöù naêm naày, coù ba caâu hoûi "Vì sao"? Tröôùc laø neâu roõ veà phaùp khoâng. Sau laø neâu roõ veà ngaõ khoâng. Thöù ba laø giaûi thích choã nghi. Hai "vì sao" tröôùc cuøng giaûi thích ngöôøi aáy töùc laø hy höõu baäc nhaát. Hai vì sao ñoù, neáu nhaân nôi vieäc giaûi thích veà ngöôøi hy höõu baäc nhaát thì coù gì khaùc nhau? - "Vì sao" thöù nhaát: Neâu roõ, ngöôøi tin, hieåu, thoï trì kinh naày, vì sao ñöôïc xem laø hy höõu baäc nhaát. Beøn ñaùp: Ngöôøi aáy khoâng coøn coù töôùng ngaõ v.v, laøm roõ, do khoâng maø coù ñöôïc söï laõnh hoäi phaùp khoâng cuûa Ñòa Thöù nhaát, neân coù theå tin töôûng kinh naày. Haøng phaøm phu, Nhò thöøa ñòa tieàn chöa laõnh hoäi veà phaùp khoâng, neân khoâng theå tin. Do chöùng bieát maø coù theå tin, neân laø hy höõu baäc nhaát. - "Vì sao" thöù hai: laø hoûi hieän chæ coù ñöôïc söï laõnh hoäi veà phaùp khoâng neân coù theå tin töôûng nôi kinh naày, hay laø laïi coù choã ñaït ñöôïc khaùc maø coù theå tin töôûng? Lieàn ñaùp: Töôùng ngaõ v.v töùc chaúng phaûi laø töôùng. YÙ cuûa phaàn ñaùp neâu roõ: Chaúng phaûi chæ coù ñöôïc söï laõnh hoäi veà phaùp khoâng neân coù theå tin hieåu kinh naày, maø cuõng laõnh hoäi veà ngaõ khoâng, sau ñaáy cuõng coù theå tin, hieåu. Vì theá laïi neâu caâu hoûi "vì sao" thöù hai.

- “Vì sao” thöù ba: Nghe tröôùc noùi: Khoâng coù töôùng ngaõ v.v neâu roõ veà phaùp khoâng. Laïi nghe: Töôùng cuûa ngaõ sôû töùc chaúng phaûi laø töôùng, neâu roõ veà ngaõ khoâng, giaûi thích Naêng thuû, Sôû thuû ñeàu khoâng, beøn sinh nghi: Nay hieän thaáy saùu Nhaäp beân trong laø Naêng thuû, saùu Traàn beân ngoaøi laø Sôû thuû, sao coù theå noùi laø khoâng? Neáu ñeàu laø khoâng, thì khoâng neân noùi laø coù Naêng thuû, Sôû thuû. Do ñoù, neân noùi: “Vì sao? Cho neân, ñaùp: “Do lìa taát caû töôùng, töùc goïi laø chö Phaät” cho neân bieát laø khoâng. Neâu roõ chö Phaät nhaän thaáy caùi Ngaõ vaø phaùp cuûa Naêng thuû, Sôû thuû laø hö doái khoâng thaät. Do daàu laø khoâng neân vì theá maø lìa. Ñaây laø laøm roõ veà phaùp khoâng: Töùc chæ luaän veà phaùp khoâng cuûa nhaân duyeân, khoâng baøn veà phaùp khoâng cuûa Phaät taùnh. “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy”... Treân ñaây, Toân giaû Tu Boà-ñeà tuy noùi veà ngöôøi cuûa ñôøi vò lai coù theå sinh tin töôûng, laø haøng Ñòa thöù nhaát trôû leân, laø ngöôøi hy höõu baäc nhaát. Sôï ngöôøi nghi cho lôøi noùi naày chöa haún coù theå tin ñöôïc. Cho neân Phaät aán chöùng laø “ñuùng vaäy”! Nhö Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ neâu baøy, chôù sinh nghi hoaëc. Vì theá maø laëp laïi: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy! “Neáu laïi coù ngöôøi, ñöôïc nghe kinh naày, khoâng kinh, khoâng haõi, khoâng sôï, neân bieát ngöôøi ñoù laø raát hy höõu”: Ñaây cuõng laø xaùc nhaän veà ñoaïn thöù naêm ôû tröôùc, laøm roõ lôøi noùi cuûa Toân giaû Tu Boà-ñeà ñuùng laø khoâng hö doái, coù theå tin. Ñuùng nhö theá: Neâu roõ ngöôøi aáy ñaõ coù ñöôïc söï laõnh hoäi veà voâ ngaõ cuûa Ñòa thöù nhaát, lìa naêm thöù sôï haõi, khoâng coù nghi ngôø vaån ñuïc, neân nghe kinh, khoâng heà kinh haõi sôï seät. Neáu döïa theo theá gian ñeå bieän giaûi veà nghóa, duøng sau ñeå giaûi thích tröôùc, thì do ñaâu khoâng kinh? Laø do khoâng haõi. Vì sao khoâng haõi? Laø do khoâng sôï. Thöù lôùp laø nhö vaäy. Laïi nöõa, khoâng kinh, töùc trong thaân töôùng ñaõ coù ñöôïc söï laõnh hoäi veà voâ ngaõ cuûa baäc Ñòa thöù nhaát, lìa naêm thöù sôï haõi, nghe noùi caùc phaùp voâ ngaõ thaân khoâng coù töôùng sôï, neân goïi laø khoâng kinh. Khoâng haõi: Töùc ôû trong taâm, nghe noùi caùc phaùp voâ ngaõ, thì noäi taâm quyeát ñònh khoâng nghi, neân goïi laø khoâng haõi. Khoâng sôï: Thaân taâm hoaøn toaøn khoâng huûy baùng. Laïi giaûi thích : ngöôøi aáy do ñaït ñöôïc vaên tueä thoâng toû, ñaàu tieân nghe giaùo phaùp voâ ngaõ cuûa Ñaïi thöøa, taâm tình ñeàu an truï nôi lyù, neân goïi laø chaúng kinh. Vì ñöôïc Tö tueä thoâng hieåu, neân sinh tin töôûng saâu xa, khoâng hoà nghi, goïi laø chaúng haõi. Vì ñaõ sinh tin roài, coù ñöôïc söï thoâng hieåu cuûa Tu tueä, tu taäp khoâng huûy baùng, neân goïi laø chaúng sôï. “Neân bieát ngöôøi aáy laø heát söùc hy höõu”: Töùc Nhö Lai neâu leân laàn

nöõa, thuaät laïi vieäc xaùc nhaän vaên ôû treân, khoâng khaùc vôùi choã giaûi thích ôû tröôùc. 6. Vì sao, Nhö Lai noùi Ba la maät baäc nhaát chaúng phaûi laø Ba-la-maät baäc nhaát?” Neâu roõ veà ñoaïn thöù saùu, Luaän giaûi thích goïi laø “Hôn caùc kinh khaùc”. Nhöng, “vì sao” naày: laø duøng toång quaùt cho caû ba ñoaïn saùu vaø baûy, taùm tieáp theo. Giaûi thích chung ñeå xaùc nhaän veà nghóa cuûa naêm chöông moân ôû tröôùc. Giaûi thích nhö theá naøo? Treân giaûi thích, noùi: Vì sao xaû boû Haèng ha sa thaân maïng ñeå Boá thí, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì

boán caâu keä nôi kinh naày? Laïi nöõa, Toân giaû Tu Boà-ñeà ñaõ ñaït ñöôïc tueä nhaõn, vì sao chöa töøng ñöôïc nghe kinh naày, goïi laø Hy höõu. Laïi nöõa, kinh naày, vì sao chaúng phaûi laø caûnh giôùi löôøng xeùt cuûa haøng phaøm phu, Nhò thöøa? Laïi nöõa, vì sao thoï trì kinh naày coù theå sinh khôûi söï hieåu bieát veà thaät töôùng, coøn trong phaùp cuûa Nhò thöøa thì khoâng? Laïi nöõa, vì sao, ngöôøi neáu coù ñöôïc söï laõnh hoäi veà ngaõ khoâng, Phaùp khoâng thì coù theå tin töôøng nôi kinh naày, thoï trì, tu taäp, ñöôïc xem laø hy höõu baäc nhaát? Nghóa cuûa naêm chöông moân treân, vôùi caâu hoûi "vì sao" laø nhö vaäy. Cho neân ñaùp: "Nhö Lai noùi Ba-la-maät ñeä nhaát v.v": Do kinh naày laø quaû ñaàu cuûa Nhö Lai, laø coâng ñöùc ñaït tôùi bôø kia baäc nhaát, neân hôn caùc kinh khaùc. Laïi do kinh naày, coù theå laøm nhaân lôùn cho quaû vò Phaät. Laïi chaúng phaûi chæ laøm nhaân thuø thaéng, cho quaû Phaät hieän taïi, maø coøn laøm nhaân thuø thaéng cho chö Phaät ôû möôøi phöông. Cho neân ñöôïc giaûi thích xaùc nhaän. Laïi coù moät caùch giaûi thích: Duøng ngay yù cuûa moân thöù saùu ñeå giaûi thích naêm chöông moân tröôùc. "Nhö Lai noùi Ba-la-maät ñeä nhaát": Neâu roõ coâng ñöùc toái thaéng cuûa quaû vò Phaät ñaït tôùi bôø kia, neân noùi: "Noùi Ba-la-maät ñeä nhaát". Giaûng roäng veà Ba-la-maät, coù ba baäc: Moät laø: Ba-la-maät töông tôï cuûa haøng ñòa tieàn. Hai laø: Ba-la-maät chaân thaät cuûa Ñòa thöù nhaát trôû leân. Hai baäc naày ñeàu laø haønh trong nhaân. Nay noùi Ba-la-maät ñeä nhaát: Chính laø coâng ñöùc ñaït tôùi bôø kia nôi phaùp thaân thöôøng truï cuûa quaû ñaàu, neân goïi laø ñeä nhaát. Döïa theo choã giaûi thích cuûa Luaän, goïi laø "Hôn caùc kinh khaùc": Töùc

neâu roõ veà goác cuûa lyù hôn goác cuûa giaùo. Do ngoân giaùo chaúng phaûi laø phaùp thaân voâ vi, neân noùi: "Chaúng phaûi laø Ba-la-maät ñeä nhaát". Vaû laïi "chaúng phaûi": Töùc phi (chaúng phaûi laø) hai Ba-la-maät tröôùc. Hôn nöõa, "chaúng phaûi": Töùc chaúng phaûi laø (phi) caûnh giôùi cuûa haøng Nhò thöøa. 7. "Nhö Lai noùi Ba-la-maät ñeä nhaát": Ñoaïn thöù baûy naày, Luaän goïi laø ñaïi nhaân (nhaân lôùn). Ñaïi nhaân: töùc laø Chaùnh nhaân. Chaùnh nhaân: Töùc laø lyù roäng lôùn cuûa phaùp thaân thanh tònh. Neâu roõ Nhö Lai Thích Ca töï noùi: Ta do thoï trì kinh naày neân hieåu roõ veà phaùp thaân voâ vi chöùng ñaéc coâng ñöùc ñaït tôùi bôø kia nôi quaû vò Phaät, cho neân noùi: "Nhö Lai noùi Ba-la-maät ñeä nhaát". 8. Voâ löôïng chö Phaät cuõng giaûng noùi Ba-la-maät: Ñoaïn thöù taùm naày, Luaän giaûi thích goïi laø thanh tònh. Tröôùc noùi: Ba-la-maät ñeä nhaát coù theå cuøng laøm nhaân lôùn cho hieän quaû cuûa Nhö Lai, laø hieän chæ ñöùc Nhö Lai Thích Ca thoï trì kinh naày, rieâng chöùng ñaéc, thuyeát giaûng, duøng laøm nhaân lôùn, hay laø möôøi phöông chö Phaät ñeàu noùi: Ta nhaân thoï trì kinh naày, neân chöùng ñaéc quaû vò Phaät, cuøng haønh, cuøng thuyeát giaûng, duøng laøm nhaân lôùn? Cho neân ñaùp: "Voâ löôïng chö Phaät kia cuõng neâu giaûng Ba-la-maät", laø neâu roõ chö Phaät nôi möôøi phöông ñeàu noùi: Ta nhaân thoï trì kinh naày neân hieåu roõ veà phaùp thaân voâ vi. Vì theá noùi veà quaû vò Phaät, chaúng phaûi laø Ta rieâng haønh rieâng noùi, goïi laø nhaân lôùn. "Ñoù goïi laø Ba-la-maät ñeä nhaát": Töùc toùm keát chung veà ba caâu treân laø coâng ñöùc tôùi bôø kia cuûa quaû ñaàu baäc nhaát. Do trong ñoaïn kinh

naøy coù taùm thöù coâng ñöùc nhö neâu treân, neân hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc xaû boû thaân maïng. Luaän noùi: Töø ñaây trôû xuoáng, vaên kinh neâu roõ laàn nöõa veà phöôùc ñöùc naày chuyeån hôn so vôùi phöôùc ñöùc kia: laø Luaän chuû saép taïo keä ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naày, neân khoâng giaûi thích toùm löôïc phaàn bieän minh veà phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh theo nghóa chuyeån hôn trong kinh. ÔÛ treân ñaõ neâu daãn caùc tröôøng hôïp Boá thí voâ löôïng chaâu baùu, Haèng sa theá giôùi, ba ngaøn theá giôùi, ñoái chieáu ñeàu khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, laøm roõ vieäc xaû boû taøi saûn beân ngoaøi thì deã, chöa hieån baøy choã toái thöôïng trong söï thuø thaéng. Nay bieän minh vieäc xaû boû taøi saûn beân trong duøng thaân maïng ñeå Boá thí töùc khoù. Tuy khoù maø coù theå xaû boû, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, haù khoâng hieån baøy veà yù nghóa chuyeån hôn?

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 364

ÔÛ ñaây, duøng hai keä laøm taùm chöông moân ñeå giaûi thích moät ñoaïn kinh naày. “Khoå thaân, hôn ôû kia”: laø giaûi thích phaàn nôi kinh: “Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà cho ñeán: Xuùc caûm, khoùc rôi leä”, laøm roõ vieäc xaû thí taøi saûn beân ngoaøi thì deã, xaû boû cuûa caûi beân trong thì khoù hôn, do chuùng sinh haàu heát ñoái vôùi thaân mình ñeàu yeâu meán saâu naëng, neáu xaû boû töùc coù khoå lôùn. Do vì phaùp neân tuy khoå maø coù theå xaû boû. Vì theá, xaû boû thaân hôn xaû thí taøi saûn beân ngoaøi. Tuy nhieân, duø hôn xaû boû taøi saûn beân ngoaøi, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät baøi keä nôi kinh, neân noùi: “Hôn nôi kia”. “Hy höõu”: laø giaûi thích phaàn nôi kinh: “Lau nöôùc maét, baïch Phaät... cho ñeán: Ñöôïc nghe phaùp moân nhö vaäy”. Neâu roõ Kim Cöông Baùt-nhaõ naày laø phaùp giôùi thaâm dieäu cuûa quaû ñaàu, chæ laø choã chöùng ñaéc cuûa Nhö Lai. Toân giaû Tu Boà-ñeà tuy ñaït ñöôïc quaû vò A-la-haùn, goàm ñuû coâng ñöùc cuûa möôøi Trí, nhöng chöa töøng ñöôïc nghe phaùp moân heát söùc saâu xa naày. Cho neân noùi laø hy höõu. “Vaø nghóa treân”: laø bôø Trí kia khoù löôøng, cuøng giaûi thích moät ñoaïn kinh, daãn daét vaøo phaàn thöù ba, laïi cuøng xaùc nhaän phaàn thöù hai: Hy höõu. Treân tuy noùi Toân giaû Tu Boà-ñeà chöa töøng coù nghe, nhöng chöa roõ do ñaâu maø khoâng ñöôïc nghe. Do phaùp naày laø quaû ñaàu cuûa Nhö Lai, laø nghóa toái thöôïng, baäc nhaát cuûa coâng ñöùc ñaït tôùi bôø kia, chaúng phaûi laø caûnh giôùi cuûa haøng Nhò thöøa, vì theá khoâng ñöôïc nghe. Vì khoâng ñöôïc nghe neân goïi laø hy höõu. Do vaäy, keä vieát: Cuøng nghóa treân. “Bôø Trí kia khoù löôøng”: laø chính thöùc giaûi thích phaàn thöù ba nôi kinh: Phaät noùi Baùt-nhaõ Ba-la-maät, töùc chaúng phaûi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät: Ñaây cuøng vôùi nghóa treân, vaên ñoàng maø yù khaùc, neân rieâng laøm ñoaïn thöù ba. “Bôø Trí kia”: Tieáng Hoà goïi laø Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Haùn dòch laø trí tueä bæ ngaïn (Trí tueä vöôït bôø). “Khoù löôøng”: Töùc neâu roõ bôø Trí aáy laø quaû ñaàu ñaït tôùi bôø kia cuûa Nhö Lai. ÔÛ ñaây caùch tuyeät ñoái vôùi caûnh giôùi coù theå vöôït qua cuûa haøng Nhò thöøa, ñòa döôùi. Neân keä vieát: “ Bôø Trí kia khoù löôøng”. “Cuõng khoâng ñoàng phaùp khaùc”: laø giaûi thích phaàn nôi kinh: Neáu laïi coù ngöôøi, taâm tin töôûng thanh tònh... ñeán: thaät töôùng cuûa thaät töôùng: Phaàn kinh naày

neâu roõ veà lyù cuûa thaät töôùng thöôøng truï nôi phaùp thaân Nhö Lai. Trong phaùp cuûa haøng Nhò thöøa, ngoaïi ñaïo voán khoâng neâu roõ, cuõng khoâng sinh tin töôûng, neân vieát: “Cuõng khoâng ñoàng phaùp khaùc”. “Hieåu chaéc thaät nghóa saâu”: laø giaûi thích phaàn trong kinh: “Theá

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 365

Toân? Con nay ñöôïc nghe... cho ñeán: heát söùc laø hy höõu: laøm roõ veà ngaõ khoâng, phaùp khoâng nôi vaên kinh. Sôû dó goïi laø chaéc, thaät: Do Boà-taùt naày ñaõ chöùng ñaéc Ñòa thöù nhaát, hieän tieàn ñaït ñöôïc dieäu lyù cuûa hai khoâng, laõnh hoäi ñuùng thaät, khoâng theå bò huûy hoaïi, neân goïi laø chaéc thaät. Söï thoâng hieåu aáy sôû dó khoâng theå bò huûy hoaïi: laø do hieåu roõ veà nghóa saâu xa cuûa hai thöù voâ ngaõ. “Hôn Tu ña la khaùc”: laø giaûi thích phaàn nôi kinh: “Vì sao Nhö Lai noùi Ba-la-maät ñeä nhaát...”: “Tu ña la”: Ñaây laø teân goïi theo tieáng Phaïn, Haùn dòch laø Baûn (goác), neâu roõ kinh naày, vì Lyù chöùng Sôû thuyeân ñaõ hôn, neân ngoân giaùo Naêng thuyeân cuõng hôn. Do hôn Lyù, Giaùo cuûa Nhò thöøa, neân noùi laø: “Hôn Tu ña la khaùc”. Laïi coù moät caùch giaûi thích: Bieän minh roäng veà nghóa “goác”, lyù giaùo ñeàu coù. Do lyù phaùp thaân Sôû thuyeân laø khoâng coù danh töôùng, coù theå laøm goác cho ngoân giaùo cuûa möôøi hai boä kinh. Hay cuõng noùi laø coù theå sinh khôûi ñieàu thieän, neân goïi laø goác. Ngoân giaùo Tu ña la Naêng thuyeân naøy cuõng laøm goác cho vieäc tuyeân baøy phaùp, töùc tuyeân baøy phaùp thaân, coù theå sinh ra muoân thieän. Cho neân goïi laø “Goác”. Do goác cuûa lyù hôn goác cuûa giaùo, neân noùi: “Hôn Tu ña la khaùc”. “Nhaân lôùn vaø thanh tònh”: Moät caâu keä naày giaûi thích chung cho phaàn vaên kinh nôi hai ñoaïn thöù baûy, taùm ôû tröôùc. “Nhaân lôùn”: laø chính thöùc giaûi thích: “Nhö Lai noùi Ba-la-maät baäc nhaát”, neâu roõ, lyù Phaät taùnh. Phaùp thaân, voâ vi cuûa kinh naøy neâu ra, coù theå laøm nhaân chaùnh cho ñaïo quaû vi dieäu cuûa chö Phaät, vì hôn haún nhaân lieãu, neân goïi laø nhaân lôùn. “Vaø thanh tònh”: laø giaûi thích: Voâ löôïng chö Phaät kia cuõng noùi Ba- la-maät. Neâu roõ chö Phaät ñoàng giaûng noùi cuù nghóa, danh töï cuûa phaùp naày, khoâng taêng, khoâng giaûm. Do cuøng thuyeát giaûng, neân noùi nhaát ñònh ñuùng lyù, khoâng coù loãi laàm cuûa lyù sai, neân goïi laø thanh tònh. Laïi coù caùch giaûi thích: Voâ löôïng chö Phaät kia ñeàu noùi: Ta nhaân nôi dieäu lyù thanh tònh nôi töï taùnh cuûa Phaät taùnh bình ñaúng maø chöùng ñaéc quaû vò Phaät, neân goïi laø thanh tònh. “Phöôùc ñöùc hôn trong phöôùc”: Do cuûa kinh naày phaân bieät coù caùc coâng ñöùc nhö neâu treân, neân phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä, hôn haún phöôùc ñöùc cuûa vieäc xaû boû thaân maïng. “Hai keä naày noùi veà nghóa gì?” Laø chæ roõ moät ñoaïn luaän vaên xuoâi neâu giaûng veà moãi moãi chöông, moân trong ñeà keä, roài thöù lôùp giaûi thích.

SOÁ 1512 - LUAÄN KIM CANG TIEÂN, Quyeån 5 366

Sau ñaáy, neâu daãn kinh ñeå toùm keát, coù theå nhaän bieát. Theo ñaáy, neáu vaên coù aån maát, töùc laø ñaõ giaûi thích vöôït qua. “Vì sao?” laø nghi vaán: Neáu xaû boû Haèng sa thaân maïng, ñaït ñöôïc phöôùc ñöùc raát nhieàu, thì vì sao khoâng baèng

phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä nôi kinh? Lieàn giaûi thích: Vieäc xaû boû thaân maïng kia, thì thaân taâm ñau khoå" : neâu roõ ngöôøi aáy chính nôi luùc xaû thaân, coù taâm chaáp giöõ töôùng, neân thaân taâm khoå naõo, sau ñöôïc quaû cuõng khoå. Do nhaân quaû ñeàu khoâng thanh tònh, vì theá maø khoâng baèng. Laø laøm saùng toû phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh, nhaân khoâng chaáp giöõ töôùng, quaû ñaït ñöôïc thanh tònh. Cho neân hôn vieäc xaû boû thaân maïng kia. "Huoáng nöõa vì phaùp boû": laø neâu roõ quaû baùo theo theá gian veà vieäc xaû boû thaân maïng, khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Ñaõ laø nhoû, huoáng nöõa laïi vì phaùp Voâ thöôïng Boà-ñeà, xaû boû taâm chaáp giöõ töôùng, cuõng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Laïi nöõa, giaû nhö khieán cho Boà-taùt töø Ñòa thöù nhaát trôû leân, vì phaùp Boà-ñeà maø xaû boû thaân maïng, tuy khoâng chaáp giöõ töôùng, laïi cuõng khoâng baèng, neân vieát: "Huoáng nöõa vì phaùp boû". Trong kinh chæ neâu daãn phöôùc ñöùc cuûa vieäc xaû boû thaân maïng khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì moät keä nôi kinh, khoâng noùi vieäc chaáp giöõ töôùng khi xaû boû neân vì theá maø khoâng baèng. Do nghóa aáy aån khuaát, khoù laõnh hoäi, Luaän chuû giaûi thích: "Do vieäc xaû boû thaân maïng kia neáu thaân taâm buoàn phieàn laø chaáp giöõ töôùng, tuy xaû boû thaân maïng nhieàu nhöng khoâng baèng thoï trì kinh khoâng chaáp giöõ töôùng". Do nôi vieäc xaû boû thaân maïng kia, thaân taâm coù khoå naõo, neân nhaân trong kinh neâu ra ñaõ phaùt khôûi nghi vaán. Ñoaïn tieáp sau neâu veà Nhaãn nhuïc Ba-la-maät nôi kinh, sinh nghi veà duïng cuûa phaùp. Nhö trong kinh ôû phaàn sau sinh khôûi nghi khoâng khaùc. Giaûi thích nôi chöông moân thöù tö noùi: laø do yù nghóa aáy: Töùc do töø Phaät phaùp, caùc nôi khaùc ñeàu khoâng thaät, chöa töøng coù, chöa töøng sinh nghóa tin töôûng. Chæ trong phaùp Ñaïi thöøa cuûa Phaät môùi neâu roõ dieäu lyù cuûa thaät töôùng nôi phaùp thaân voâ vi aáy. Nôi phaùp cuûa Tieåu thöøa khoâng bieän bieät laø coù dieäu lyù cuûa thaät töôùng ñoù. Cho neân noùi laø: "Khoâng ñoàng vôùi phaùp khaùc". "Nhö Lai vì Toân giaû Tu Boà-ñeà neâu baøy veà nghóa nhö vaäy": Ñaây laø giaûi thích phaàn vaên kinh Nhö Lai thuaät laïi, xaùc nhaän. Töø "Phaät baûo Toân giaû Tu Boà-ñeà: Ñuùng vaäy! Ñuùng vaäy!" Ñeán noùi heát ñoaïn kinh aáy. Töø caâu: "Boá thí chaâu baùu kia v.v" tieáp xuoáng: laø toùm keát chung veà caùc phaàn töôùc nay noùi veà vieäc xaû thí cuûa caûi beân ngoaøi, beân trong, ñoái

chieáu khoâng baèng phöôùc ñöùc cuûa vieäc thoï trì kinh. Boá thí chaâu baùu kia, khoâng coâng ñöùc nhö vaäy: laø neâu roõ nôi hai thöù xaû thí trong ngoaøi, khoâng baèng taùm thöù coâng ñöùc ñaõ bieän bieät nôi kinh ôû treân. "Vì theá, trong phöôùc ñöùc kia, thì phöôùc naày hôn haún": laø nôi caùc vieäc xaû thí trong ngoaøi kia, khoâng nhö taùm thöù coâng ñöùc aáy. Döïa nôi kinh naày coù taùm thöù coâng ñöùc. Cho neân, vieäc thoï trì kinh ñaït phöôùc ñöùc hôn haún toaøn boä phöôùc ñöùc cuûa vieäc xaû boû thaân maïng, taøi saûn Boá thí. Luaän noùi: "Töø ñaây trôû xuoáng, vaên kinh laïi laø ñoaïn töø nghi": Ñaây laø Luaän chuû neâu baøy veà yù cuûa nghi, sinh khôûi nôi phaàn sau cuûa kinh, chæ sinh nghi veà duïng cuûa phaùp. Vì khoâng khaùc trong kinh, neân khoâng giaûi thích.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.